

' FACETTEN UIT HET LEVEN VAN DS. C. WISSE'

TWEE PREKEN

door

DS. C. WISSE

Predikant van de Gereformeerde Gemeenten

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2015**

INHOUD

Levensoverzicht Cornelis Wisse (1915-1989)

Bevestiging en intrede te H. I. Ambacht

Ds. Wisse in Elspeet

Polio-epidemie te Elspeet

R.D. 23 mei 1972. Intrede ds. C. Wisse te Kootwijkerbroek

Opening kerk Geref. Gem. van Kootwijkerbroek, 1 augustus 1974

Emeritaat

Ds. C. Wisse te Nijkerk begraven

In Memoriam Ds. C. Wisse

Twee preken

1. De woestijn heerlijker dan het paradijs¹

En was bij de wilde gedierten; en de engelen dienden Hem. Markus 1:13

2. Een liefelijke vermaning

Werpt al uw bekommernis op Hem, want Hij zorgt voor u. 1 Petrus 5: 7

---

¹ *Zijn Naam ter eer.* 10 predicaties door Ds. C. Wisse.
Uitgeverij Boekhandel Gebr. Koster, Barneveld, 1995

Levensoverzicht Cornelis Wisse (1915-1989)

In het gezin van metselaar Adriaan Wisse en diens vrouw Johanna van der Weele in Terneuzen werd op 12 februari 1915 Cornelis Wisse geboren. De ouders behoorden tot de Gereformeerde Gemeente in Terneuzen en Cornelis werd gedoopt door ds. D.C. Overduin, die deze gemeente diende van 1915-1918. Hij was het tweede kind uit dit huwelijk en tevens de tweede zoon. Dat betekende echter niet, dat er maar twee kinderen in de ouderlijke woning werden opgevoed. Uit het eerdere huwelijk van vader Wisse waren vier kinderen geboren. Zijn eerste vrouw was hem ontvallen, maar aan zijn weduwnaarschap kwam spoedig een einde toen hij in het huwelijk trad met Johanna van der Weele.

Een lang huwelijksleven was voor Adriaan en zijn vrouw niet weggelegd. Reeds in 1917, twee jaar na de geboorte van Cornelis, overleed de vrouw en moeder. Ze was nog maar 28 jaar. Opnieuw was Wisse Sr. weduwnaar geworden. Zes kinderen waren aan zijn zorgen toevertrouwd. Een onmogelijke taak, mede gezien in het licht van de zware lichamelijke arbeid waarmee hij een eerlijke boterham verdiende. Er moest raad worden verschaft. Besloten werd om Cornelis, amper twee jaar, samen met zijn halfzusje onder te brengen bij een kinderloos echtpaar in Terneuzen, een zus van Cornelis' moeder en haar man L. Verhage. En hoewel deze niet onbemiddelde mensen hun beste krachten gaven aan de opvoeding van hun beide pleegkinderen, misten Cornelis en zijn zusje toch de warme liefde van een eigen moeder.

Daarbij kwam, dat de gezondheid van Cornelis te wensen overliet. Hij was nog maar nauwelijks vijf jaar, toen hij zo ernstig ziek werd, dat de dokter die hem 's morgens nog bezocht, voorspelde dat zijn levenseinde nog diezelfde avond zou komen. Cornelis herstelde evenwel, ook al bleef hij door de ziekte - hij had een open been - tot zijn veertiende jaar min of meer gehandicapt.

Hij was als kind opvallend stil. Dat had ogenschijnlijk met zijn ziekte te maken, waardoor hij niet in staat was om met andere kinderen te spelen. De werkelijke oorzaak lag echter veel dieper. De Heere begon zijn ziel te bearbeiten toen hij nog maar zes jaar was. Hij wist, dat hij onbekeerd niet voor God kon verschijnen. Met diepe jaloersheid dacht hij aan grootvader Wisse, over wie hij zo vaak had horen vertellen en voor wie sterven erven had betekend. Hij was er echter van doordrongen dat hij met de genade van zijn grootvader niet voor God kon bestaan. De pleegouders van Cornelis hadden een graanmaaldertij. De meelzolder was Cornelis' bidvertrek. Daar bracht hij de nood van zijn onbekeerde staat voor de Heere in het gebed.

Dat gebeurde vooral als hij met z'n oom de klanten had afgereisd in Zeeuws-Vlaanderen, onder wie er verscheidenen waren die de Heere vreesden. Er werd dan soms meer over het Brood des Levens dan over het meel gesproken en meer over het verbrijzelde Broodkoren dan over de graanproducten. En deze gesprekken drukten hun stempel op het leven van de jonge Cornelis, die met een heilige jaloersheid hoog tegen deze mensen aankeek.

Hij sprak er met geen mens over, ook al hadden oom en tante wel gemerkt, dat hun neefje niet rustig leefde. Maar als hem gevraagd werd hoe het ervoor stond op weg naar de eeuwigheid, zoals ds. B. van Neerbos, die van 1921 tot 1932 in Terneuzen stond, eens deed, durfde hij niets vertellen. De tranen die dan uit zijn ogen rolden ontgingen evenwel de dominee niet. Graag ging hij naar de kerk en met veel vermaak las hij de oude schrijvers. En daarbij was er nog iets in zijn hart, waarover hij evenmin durfde spreken: de begeerte om het Woord des Heeren uit te dragen.

Op zijn zesde jaar was het al zijn gebed of hij ooit eens een ambtsdrager in Gods kerk zou mogen zijn: diaken, ouderling of leraar. Deze begeerte ging zo ver, dat hij, nog

maar zes jaar oud, in de Tweede Verbindingsstraat in zijn woonplaats op een omgekeerd kruiwagentje zijn eerste "preekje" heeft gehouden over de onveranderlijkheid Gods en over de liefde Gods. De mensen op straat bleven verwonderd staan en luisterden naar wat dat kind te zeggen had daar boven op die kruiwagen.

Toen Cornelis 17 jaar was, overleden zijn oom en tante. Om in zijn levensonderhoud te kunnen voorzien, zette hij een zuivelhandel op, waardoor hij veel bezorgwerk had. Zodoende kwam hij ook bij mensen aan huis, in wie de vreze Gods woonde. Hij kreeg van hen onderwijs. Maar ook mocht hij hemels onderwijs ontvangen. Daarbij werd de begeerte tot het ambt steeds levendiger.

Op 14 mei 1941 trad hij in het huwelijk met Maatje Dieleman, geboren in Biervliet op 16 juli 1916. Hoewel de Heere hem kennelijk wilde zegenen in de zuivelhandel, vergde dit werk toch te veel van zijn lichaamskrachten. Toen hij een functie kon krijgen bij het Arbeidsbureau in Terneuzen, mocht hij daarin de hand des Heeren opmerken.

Diezelfde hand opende de weg tot het ambt. In 1944 werd hij diaken in zijn woonplaats. Twee jaar later nam hij zijn verkiezing tot ouderling aan. Daaraan was veel strijd verbonden, maar de Heere maakte het hem gemakkelijk. Uit de volheid van het gemoed mocht hij tegenover zijn bevestiger, ds. A. van Stuijvenberg, vertellen langs welke weg hij het ouderlingschap mocht aanvaarden.

De predikant wees Wisse er echter op, dat het woord dat de Heere tot hem had gesproken, niet zag op het ambt van ouderling. Dat gesprek vond de dag na de bevestiging plaats, toen Wisse de predikant naar de boot bracht. Tijd om hierop in te gaan was er voor de pas bevestigde ouderling niet, want de predikant zei hem zijn mening op het moment, dat de boot zou afvaren. Zodoende bleef Wisse verbouwereerd en vol vragen op de kade achter. Op weg naar huis, nadenkend over wat hem zojuist was gezegd, ontmoette hij een andere ouderling, die eveneens Wisse toevoegde dat de door hem vertelde ervaring op een ander ambt dan op dat van ouderling sloeg.

Toen hij zich echter met een attest van de kerkenraad bij het Curatorium van de Theologische School in Rotterdam vervoegde, werd hij afgewezen. Daardoor kwam hij in veel strijd en duisternis terecht, waarin hij voortdurend meende dat de roeping tot het predikambt niet anders dan inbeelding was.

Zich nog eens melden om toegelaten te worden tot het volgen van de lessen, hij zette die gedachte zo ver mogelijk van zich af. In 1950, toen ds. D.L. Aangeenbrug nog maar enkele maanden in Terneuzen stond, waar hij op 20 juli de herdersstaf had opgenomen, werd Wisse overgeplaatst naar Tholen. Dit was bepaald niet wat hij begeerde. Net een nieuwe predikant, en nu naar een andere plaats verhuizen, was niet naar zijn zin. Maar er was geen andere keus.

Toch kreeg hij in Tholen snel een plaats. Al spoedig werd hij er ouderling. Vijf jaar zou hij als zodanig de gemeente met stichting dienen. Niet alleen in de kerkelijke gemeente kreeg hij goede ingang; ook in de politiek was hij actief. Van 1 september 1953 tot 22 november 1955 maakte hij deel uit van de driemansfractie van de SGP in de gemeenteraad.

Gemeentesecretaris Laban zou hem later kenmerken als "zeer bescheiden, haast ingetogen en zeer principieel". Zo brak de zomer van 1955 aan. Wisse wist wat er aan zijn ziel was gebeurd. Dat was immers in geen hoek geschied. Hij kon ruim spreken over een geopenbaarde Borg, Die ook aan zijn ziel was toegepast. Maar daarmee was de weg naar de kansel nog niet ontsloten.

Toch meldde hij zich dinsdag 21 juni 1955 opnieuw bij het Curatorium. Dat gebeurde langs een merkwaardige weg. Bij zijn medebroeders in de kerkenraad leefde de verwachting, dat Wisse zich voor een attest op de kerkenraad zou melden. Er werd tot verbazing van Wisse een kerkenraadsvergadering bijeengeroepen, hoewel er geen dringende punten van behandeling waren. Alleen was de tijd, die door het Curatorium gesteld was waarbinnen men zich kon melden, bijna verstreken. Wat er die avond ook behandeld werd, niet het verzoek van Wisse om een attest. Zodoende was de vergadering al spoedig afgelopen. Dat betekende echter niet dat daarmee ook de werkzaamheden van de broeders kerkenraad waren afgelopen met betrekking tot hun medebroeder. De hemel werd bestormd en ook Wisse werd werkzaam gemaakt, met als gevolg dat hij een extra kerkenraadsvergadering vroeg, waarin hij zijn ervaringen met betrekking tot zijn roeping uiteenzette.

Een attest was het gevolg, en ditmaal werden de beweegredenen van Wisse in Rotterdam overgenomen: samen met P. Blok en J. van Haaren werd hij toegelaten tot het volgen van de lessen. Er brak een geheel nieuwe periode in het leven van Wisse aan: hij moest weer leerling worden. Na twee jaar studie volgde een periode van twee jaar propneren. Daarna werd hij kandidaat. Hij ontving tien beroepen, maar een ervan was van de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht, die hem op het hart gebonden was hoewel zijn begeerte naar een andere gemeente uitging. Hendrik-Ido-Ambacht werd hem van 's hemelswege aangewezen en op 24 september 1959 bevestigde docent L. Rijksen hem aldaar (Ex. 3:14). Met de woorden uit Handelingen 8:29b verbond ds. Wisse zich aan zijn gemeente. Zijn arbeid bleef, naar veel later zou blijken, aldaar niet ongezegend.

In 1963 werd deze gemeente verwisseld voor Elspeet.

Toen hij nog geen jaar - negen maanden slechts - in Ambacht stond en een weekbeurt in Elspeet vervulde, kreeg hij te geloven dat hij die gemeente eens zou dienen. Er waren twee beroepen voor nodig, voor Wisse werd losgemaakt van Ambacht en overgebogen werd naar Elspeet.

Op 8 mei 1963 bevestigde ds. G. Zwerus hem aldaar, met de woorden uit Markus 16:15 midden. In de avonddienst verbond de predikant zich aan zijn nieuwe gemeente met Jesaja 3:10-11.

In het najaar van 1966 werd ons land opnieuw opgeschrikt door een polio-epidemie. Drie jaar tevoren had deze ziekte gewoed op het eiland Tholen. Nu was het Elspeet, dat in de branding stond van onbegrip, spot en hoon, aangewakkerd door de sensationele media. Middel- en mikpunt was ds. Wisse, die als een Herodes werd afgeschilderd. Zelfs persoonlijke bedreiging bleef niet uit. Een foto, genomen bij het uitgaan van de kerk op 10 oktober 1966, werd over de volle breedte afgedrukt op de voorpagina van Elseviers weekblad van 22 oktober 1966. Onder deze foto, waarop ds. Wisse te zien is met zijn beide ouderlingen E. Dijkgraaf en J. van den Hardenberg, stond de tekst: "Gods Woord op de Veluwe".

Zes gereformeerde predikanten uit Amsterdam zonden ds. Wisse zelfs een telegram, waarin ze onder meer meedeelden: "Gezien de betreurenswaardige omstandigheid, dat wij de naam 'gereformeerd' met u schijnen te moeten delen, distantiëren wij ons op ondubbelzinnige wijze van uw onmenselijk en daarom naar onze diepe overtuiging onchristelijk handelen."

Te midden van de niet ingehouden hoon van de wereld, afkeurende woorden uit bijna de volle breedte van kerkelijk Nederland en hartelijke bijval van sommigen, bleef de Elspeter pastor bij zijn standpunt, dat vaccinatie strijdig is met het geloof in Gods

voorzienigheid. De politie adviseerde hem zelfs een zondagsdienst af te gelasten. Ondanks dit advies preekte de dominee. Maar de ernst van de situatie hield hem dag en nacht bezig. Hij wist evenwel waar hij met deze nood terecht kon. In deze weg, die zo sterk tegen vlees en bloed in ging, mocht Wisse ervaren dat de Heere geen land is van uiterste donkerheid. Hij hielp Zijn knecht door deze omstandigheden heen.

In 1972 werd Elspeet verwisseld voor een andere Veluwe gemeente. In Kootwijkerbroek werd op 17 mei de herdersstaf opgenomen, nadat ds. P. van der Bijl hem aldaar bevestigde (Ez. 3:17). De intrede was naar aanleiding van Openbaring 3:18. Er brak een periode van groei aan voor deze nog jonge gemeente. In 1974 werd een nieuw kerkgebouw in gebruik genomen. Daarvan had ds. Wisse op 16 april 1974 de eerste steen gelegd.

Tijdens zijn verblijf in deze gemeente werden vele beroepen op ds. Wisse uitgebracht. Soms was bedanken heel moeilijk. Op een keer werd het kennelijk bevestigd dat hij blijven moest, toen een vrouw uit de gemeente op een vroege zondagmorgen haar dominee vertelde, dat de Heere haar erbij bepaald had dat ds. Wisse zou blijven. "Je bent wel vroeg, maar niet de eerste", was de reactie van de predikant, die in alle vroegte de stem des Heeren over deze zaak had opgemerkt uit Lukas 10:7.

Kootwijkerbroek zou zijn laatste gemeente zijn. Voor de predikant waren de laatste levensjaren in lichamelijk opzicht niet zijn beste. Verschillende malen was hij ziek, tot op de rand van de dood toe. De Heere betoonde, van hem af te weten. Zo werd hij eens, kort voor hij geopereerd zou worden, bemoedigd uit Psalm 66:4 (Datheen).

Op 2 december 1984 herdacht ds. Wisse zijn 25-jarige ambtsbediening. Tevens werd aan het twaalfenhalfjarig verblijf in Kootwijkerbroek aandacht geschonken.

De afbraak van zijn lichaam noodzaakte hem emeritaat aan te vragen. De classis Barneveld verleende hem dat op 15 februari 1985, ingaande 1 maart 1985. Na het emeritaat vestigde ds. Wisse zich met zijn gezin in Nijkerkerveen. Hij verrichtte in de gemeente Nijkerk nog enig pastoraal werk.

Een ernstige leveraandoening sloopte zijn toch al zwakke gestel nog verder. Er volgde een ziekbed, dat een sterfbed zou worden. Geestelijke donkerheid en bestrijdingen bleven niet uit, maar de Heere schonk ruimte aan zijn ziel en de duivel moest wijken. Over dat wonder kon ds. Wisse niet zwijgen. Zo werd zijn ledikant de laatste kansel (of: zo werd de laatste kansel zijn ledikant). Z

onder strijd ging hij op 15 juni 1989 over van de tijd in de eeuwige heerlijkheid. De begrafenis vond op 20 juni plaats te Nijkerk. In de rouwdienst ging ds. E. Venema voor, waarna aan de groeve het woord werd gevoerd door de predikanten P. Blok, G. Mouw en student C. Hogchem.

Geschriften

Zijn Naam ter eer. Tien predikaties, Barneveld 1995.

Literatuur

Geleid door Zijn raad. Ter nagedachtenis aan Ds. C. Wisse, Barneveld z.j. L. Vogelaar, Tot opzieners gesteld, Houten 1996.

Door genade alleen, H. I. Ambacht z.j.

Ds. D.L. Aangeenbrug, Dienstvaardig tot Zijn eer, Ederveen/Houten 1985. Kerkelijk Jaarboek der Gereformeerde Gemeenten 1985 en 1990.

Artikel overgenomen uit: Predikanten en Oefenaars. Biografisch Woordenboek van de Kleine Kerkgeschiedenis

REDACTIE: A. Bel, P. van de Breevaart, Dr. H. Florijn, J. Mastenbroek, H. Natzijs,

Drs. A. Ros. Artikel: **J. Mastenbroek**

Saambinder 8 oktober 1959

BEVESTIGING EN INTREDE VAN KANDIDAAT C. WISSE TE H. I. AMBACHT

Op donderdags 24 september j.l. werd kand. C. Wisse door Ds. L. Rijksen van Rotterdam in de Gereformeerde Gemeente van Hendrik-I do-Ambacht in het ambt bevestigd. De bevestiging en de intrede vonden plaats in de Gereformeerde Kerk, welk gebouw met grote bereidwilligheid voor deze gelegenheid was ter beschikking gesteld. Bij de plechtigheid waren vele predikanten, studenten en afgevaardigden van de gemeenten tegenwoordig.

DE BEVESTIGING

De bevestigingsdienst werd aangevangen met het zingen van Psalm 132 : 6 en 10. Na het votum en de zegen werd gelezen Exodus 3 en ging Ds. L. Rijksen voor in gebed. "Wonderlijk zijn Uw werken. Ook weet het mijn ziel zeer wel".

Het is een spraak des hemels, dat de Heere de gemeente van H. I. Ambacht deze weldaad, die u thans moogt ervaren, wil bewijzen, zo begon Ds. Rijksen met zijn voorwoord. De tekst voor deze bevestiging was Exodus 3:14: "En God zeide tot Mozes: .Ik Zal Zijn, Die Ik Zijn Zal. Ook zeide Hij: Alzo zult Gij tot de kinderen Israëls zeggen: Ik Zal Zijn heeft mij tot ulieden gezonden!"

De inhoud van de tekst werd als volgt omschreven: "De geheimvolle openbaring van de Zijnde". Spreker wilde daarin letten:

- 1e. op de omstandigheden waarin;
- 2e. op de betekenis daarvan;
- 3e. op de sterkte daaruit.

Tijdens de nood in Egypte wilde de Heere aan Zijn volk gedenken door het zenden van een knecht. Zo wil God aan de gemeente van H. I. Ambacht gedenken door het zenden van een knecht, na 28 jaar vacant te zijn geweest.

Na de verklaring van deze geheimvolle openbaring van de Zijnde werd overgegaan tot het lezen van het formulier, nadat eerst gezongen was Psalm 89 : 3. De gestelde vragen werden beantwoord met het plechtig: "Ja ik, van ganser harte".

De bevestiger sprak daarop de nieuwe predikant hartelijk toe. Hij hoopte dat door zijn bediening nog parelen gehecht zullen worden aan de Middelaarskroon. Mevrouw Wisse werd toegewenst dat ze een plaats mag vinden in het hart der gemeente.

Aan de handoplegging namen met de bevestiger deel: Ds. W. Hage van Middelburg, Ds. H. Rijksen van Vlaardingen. Ds. J. van Haaren van Kampen en ouderling G. Kok. Staande werd de pas bevestigde predikant toegezongen Psalm 134 : 3, terwijl als slotzang werd gezongen Psalm 138 : 1.

DE INTREDE

Was de belangstelling in de middagdienst overweldigend, zodat vele mensen met een staanplaats genoegen moesten nemen, bij de intrede was de toeloop zó groot, dat vele mensen de dienst volgden door te luisteren naar een luidspreker, die buiten het gebouw was opgesteld. Onder het zingen van de Morgenzang vers 3, 4 en 6, werd Ds. Wisse door Ds. L. Rijksen naar de kansel geleid. Zichtbaar bewogen legde Ds. Wisse voor het eerst de gemeente de zegen op. Daarop werd gelezen Hand. 8 : 26 tot het einde. Na het gebed werd gezongen Psalm 68 : 4. 15 en 17.

In de voorafsprak bepaalde Ds. Wisse zijn gehoor bij de keuze van Salomo. Salomo

vroeg niet om rijkdom en eer, maar om wijsheid en verstand voor de moeilijke taak, die voor hem lag. Een jongeling is niet graag klein, maar liever groot. Hij baant zijn eigen paden, maar een wijs hart volgt na en loopt geen eigen gekozen wegen.

Verder bepaalde Ds. Wisse zijn gehoor bij Hand 8:29: "En de Geest zeide tot Filippus: Ga toe en voeg u bij deze wagen". Het thema was: "Een Goddelijke opdracht aan Filippus, welke is:

- 1e. een wonderlijke opdracht;
- 2e. een door hem aanvaarde opdracht;
- 3e. een door God gekroonde opdracht.

Het leven van de kerk is een strijd, waarvan Christus spreekt als Hij zegt: "Gij zult in de wereld verdrukking hebben, doch hebt goede moed". Zo ook met Filippus. Filippus kreeg de opdracht uit een grote gemeente te gaan naar een woeste weg, zonder nadere aanduiding.

Spreeker werd weliswaar niet geroepen uit een gemeente, maar ook hij moest volgen waar God hem riep. Dan haalde Ds. Wisse aan, dat God hem met deze opdracht geroepen heeft naar de gemeente van H. I. Ambacht. Ook hij moest voor deze opdracht ingewonnen worden. Filippus heeft niet gemurmureerd tegen de opdracht. De hemel heeft hem bewaard om een Jona te worden. Ds. Wisse hoopte zijn opdracht te vervullen door het brengen van de volle raad Gods. Indien men het geloof mag ontvangen, gaat men aanvaarden. Het werkt een droefheid naar God, die een onberouwelijke bekering tot zaligheid werkt. God schenkt de ontdekte zondaar Godskennis, zelfkennis, zondekennis en Christuskennis. Christus moet ontdekt worden. Bij de kamerling was eerst plaats gemaakt voor Jezus. De weldaden van Christus maken niet rijker, maar armer in zichzelf, opdat een mens steeds meer Christus zal nodig krijgen. Ds. Wisse hoopte, dat ook hier vele wagens zullen worden stilgezet en dat God Zelf een plaats zal bereiden en dat velen hun reis met blijdschap zullen vervolgen.

Na de tussenzang, Psalm 87 : 3, sprak Ds. Wisse Ds. L. Rijksen toe en bedankte hem tevens met Ds. Kersten, die niet aanwezig kon zijn, als docenten voor het onderwijs. "U bent voor mij meer geweest dan een docent".

Voorts bracht hij dank aan dhr. A. v. Bochove, docent aan de Theologische School, voor de wijze lessen. Hij hoopte op een aangename samenwerking met de collega's en dankte, ook namens de kerkenraad, Ds. H. Rijksen voor het vele werk dat door hem als consulent hier ter plaatse is verricht.

De broeders studenten werden bedankt voor de prettige verhouding op school, en hij hoopte dat ze elkander gedurig zullen opdragen aan de troon der genade. Voorts bad hij zegen toe aan de afgevaardigden van Classis en Synode. De gemeente werd gewaarschuwd, dat zij geen heilige ontvingen, maar een mensenkind. Hij hoopte, dat velen getrokken zullen worden uit de duisternis tot Gods wonderbaar licht.

Na de plaatselijke predikanten sprak Ds. Wisse de plaatselijke overheid toe (het voltallige kollege van B. en W. was aanwezig).

De catechisanten werden opgewekt trouw de lessen te volgen.

Allen, die hadden meegewerkt bij de voorbereiding van deze dag, inzonderheid de kerkenraad en de koster van de Gereformeerde Kerk, werden hartelijk voor hun vele arbeid bedankt. Het hoofd der school, de koster en de organist werden toegesproken, alsmede de familie, vrouw en kinderen.

Hierna volgden de toespraken. Ds. H. Rijksen van Vlaardingen sprak namens de Part. Synode West. Hij bad bekwaamheid toe en hoopte dat Ds. Wisse veel God nodig zal hebben in dit zware ambt en dat God hem in zijn werk met zijn heillicht zal voorgaan.

Ouderling Sterk uit Dordrecht sprak namens de Classis. Hij wenste de pas bevestigde predikant toe: waarmakende, bekwaammakende en armmakende genade.

Ds. Hage, sprekende namens het Curatorium, hoopte dat Ds. Wisse in de kracht des Heeren het Woord Gods in al zijn rijkdom zal prediken.

Student Bosschaart sprak namens de studenten over de banden, die op school gevallen waren, en hoopte, dat deze nog verstevigd zonden worden.

Burgemeester Bax vond het voor de Gereformeerde Gemeente van H. I. Ambacht een grote gebeurtenis, voor de eerste maal een predikant in haar midden te mogen ontvangen. Ook hij hoopte, dat door de prediking van Ds. Wisse nog vele parelen aan de Middelaarskroon gehecht mogen worden.

De laatste spreker was ouderling Kok, die hoopte, dat de dominee zou zijn een zoon der vertroosting voor Gods volk, een rover der hel en dat zijn prediking mocht strekken tot uitbreiding van Gods Koninkrijk.

Staande werd de nieuwe predikant toegezongen Psalm 20 : 1.

Met een kort woord bedankte Ds. Wisse alle sprekers, waarna hij voor de eerste maal de zegen des Heeren uitsprak over de gemeente.

Ds. Wisse in Elspeet

Op 8 mei 1963 bevestigde ds. G. Zwerus hem aldaar, met de woorden uit Markus 16:15 midden. In de avonddienst verbond ds. Wisse zich aan zijn nieuwe gemeente met Jesaja 3:10-11.

Polio-epidemie te Elspeet

In het najaar van 1966 werd ons land opnieuw opgeschrikt door een polio-epidemie. Elspeet stond in de branding van onbegrip, spot en hoon, aangewakkerd door de sensationele media. Middel- en mikpunt was ds. Wisse.

In de diepe beproeving waarin ds. Wisse zich bevond kreeg hij kenbare ondersteuning van zijn God. Ook kreeg hij hartelijk meeleven van sommige knechten en kinderen van God uit de hele Gereformeerde gezindte. Een van de predikanten die de last samen droeg bij de Heere en bij de mensen was ds. Joh. van de Poel uit Ede. Een man met een bijzondere Godsvrucht en een warm hart voor zijn medemens.

Ds. Van de Poel preekt over 2 Koningen 4 en daarvan de eerste 7 verzen, *"Toen kwam zij, en gaf het den man Gods te kennen; en hij zeide: Ga heen, verkoop de olie, en betaal uw schuldeheer; gij dan met uw zonen, leef bij het overige."*

In zijn verklaring zegt hij:

*... Uw knecht, mijn man, is gestorven, **dewelke de Heere vrezende was.** Zo'n man neemt veel mee hoor! Zeg, een bekeerde vader neemt veel mee hoor! En een bekeerde moeder neemt veel mee. Ze nemen de vermaningen mee en ze nemen de gebeden mee en ze nemen de verzuchtingen mee en ze nemen ook het volk mee. Dat is waar hoor! Ga het maar na in uw leven. Er zullen er best onder ons zijn, die zeggen: 'Man, ik heb het ervaren. Ik had een bekeerde man, of een bekeerde vrouw, en ze zijn heen gegaan en menigmaal moet ik zeggen: Ik zie hem niet meer, of ik zie haar niet meer. Juist waar ze voor kwamen, is weg; het trekt niet zo meer.'*

En daarom moeten allen, die een bekeerde vader of moeder gehad hebben, zeggen: Wat nemen ze toch veel mee; wat is het toch eenzaam geworden en wat is het toch stil geworden, nadat we voor die tijd, zo menigmaal Gods volk in huis hadden. Daarom is het eigenlijk een dubbel oordeel, een bekeerde vader, of een bekeerde moeder, of een bekeerde man of vrouw te moeten missen.

Maar hoe pijnlijk dat gemis ook is, dat deed haar niet roepen; ik denk, dat ze haar man

de hemel gegund heeft. Hoort u dat! Ze gunde hem, dat hij verlost mocht zijn van alle nood en van alle strijd en van alle zonden en van alle gemis. Verlost van satans rijk en verlost van het vlees en opgelost in God, Die een oneindige Geest is.

Daarom zegt Paulus: *Ik wenste wel ontbonden te worden*; ik wenste wel, dat de ankers van mijn scheepje gelicht werden en de kabels binnenboord gehaald werden en dat ik de haven van eeuwige rust eens mocht aandoen, die beloofd is en hier geproefd is en gesmaakt is.

Maar die vrouw zal toch welveel mensen die meeleeften, gehad hebben? Moet u niet verwachten.

Vrijdag morgen ben ik bij broer W.² geweest, want mijn hart begon wat te steken, om hem eens te ontmoeten, voor wie ze tienduizend gulden voor uitloven, als die kindermoordenaar van de aarde wordt weggedaan. Mijn nieren begonnen te verlangen en ik zei: *Ik ga er eens heen*.

Ik heb hem wel meer ontmoet, jawel, bij mij thuis en in het ziekenhuis ook, want dan kwam hij bij mij kijken. Ik belde zijn vrouw op en ik zei: Hoe is het met uw man? Ach, zegt ze, hij zit van moedeloosheid in bed.

Ik zei: Zal ik dan maar komen? Ik ben er zo.

Toen we daar aankwamen, toen hebben we eerst alle drie een potje geschreeuwd van aandoeningen. Want ik had de vorige avond nog in die courant gelezen, dat er al zes gevallen waren, met al hetgeen er onder stond. Toen waren we een beetje uitgeschreeuwd en toen zei ik: Zeg broer, nu moet je mij eens vertellen en dan moet je de waarheid vertellen, opdat wat ik zeg, dat dit de waarheid is, als uit uw mond. Ik zeg: Hoeveel polio-gevallen zijn er nu?

Hij zei: Geen één.

Ik zeg: Dat is helemaal verschrikkelijk. Ik vloog van mijn stoel op en ik heb wel tien maal door de kamer heengelopen. Hij zei: *Ga maar zitten; er is er geen één*.

Ik zei: Maar dan weet ik het niet meer, dan moet je me toch de oorzaak eens zeggen. Waar is dit nu uit voortgekomen. Toen moesten we even wachten, want de man zat weer vol.

Hij zei: Ik zit het meest in de hel. Ik kan soms de deur niet meer dicht doen, want ze staan van Duitsland en van België voor de deur en zeggen: Doe open. En mijn vrouw kan hem niet eens meer dicht krijgen. En de hele dag zit ik aan de telefoon. Zijn vrouw zei: Vanmorgen heb ik in de voorzienigheid Gods de telefoon opgenomen en toen zei ik: Het is Van de Poel en even later werd er weer gebeld en toen dacht ik: Ik zal het nog eens wagen.

Toen was het: Zeg, wilt u zich aankleden, want de ambulance komt voor, om krankzinnige mensen op te halen. En zo laat dat dag en nacht; dat is ons christelijk vaderland.

Ik zei: Wat is nu de wortel-oorzaak?

Hij zei: Dat zal ik je zeggen. En dat zal ik nu zeggen, opdat u het uit mijn mond en als uit zijn mond zal vernemen. Hij zei: We hebben een eigen Gereformeerde Gemeente school en die hebben we hier al jaren. We hebben een 170 kinderen en er komt op onze school nooit geen schoolarts, want daar hebben we geen zin in. Dat is nu niet en dat was voor die tijd ook niet. Maar er staat honderd meter verder een wijkgebouw en daar komt dan die schoolarts en dan kunnen al de ouders, die daar belang bij hebben, met hun kinderen naar dat wijkgebouw gaan.

Dat is toch recht? Dat is toch geen kromme gang? Hij zei: Mijn kinderen zijn gezond.

---

² Ds. Wisse, tijdens de polio-epidemie

Willen ouders het toch doen, dan is daar het wijkgebouw en daar zit de schoolarts. Toen op 16 augustus de school begon, deed zich een geval voor, dat er bij een meisje verlamingsverschijnselen werden waargenomen. De schoolarts stelde voor om een injectie of een suikerklontje te geven. Die schoolarts belt het hoofd van de school op, maar het hoofd van de school zei: 'Hoor eens dokter, wij zijn het hier niet gewoon, maar ik wil het wel vragen aan de dominee, want hij is tenslotte voorzitter van het bestuur, of dat dit kan.'

Dus die schoolmeester belt dominee Wisse op. Hij zei: Nee, we hebben 168 kinderen, die kerngezond zijn. Willen de ouders er evenwel met hun kinderen naar toe, dan is daar het wijkgebouw en daar zit de dokter van de school.

Mocht hij dat niet zeggen? Mocht die man, die dokter niet van zijn eigen terrein weren, terwijl zijn kinderen gezond waren en daar een gebouw stond van de burgerlijke gemeente, waar elke ouder met zijn kinderen naar toe kon?

Ik zei tegen hem: Maar u heeft toch een dwang uitgeoefend van de preekstoel? U heeft toch alle banvloeken uitgesproken over die ouders, die dat deden?

Hij zei: Nooit! Dacht u, dat ik de verantwoording van andermans kind kan dragen?

Hij zei: Ik heb ze vrijgelaten. Ouders, het zijn uw kinderen. U kunt naar het wijkgebouw gaan, maar op school gebeurt het niet.

Dit is het getuigenis uit zijn eigen mond. Toen zei hij tegen zijn vrouw: Heb je de post al opgeraapt? Ja, zei ze, maar ik laat het liever maar niet zien. Het waren 28 brieven 's morgens en 's avonds; het waren dik 50 brieven op een dag.

Waarvan er 48 bij waren, waarin hij als de minste schelm, bandiet en schurk is. En wat zijn dat voor brieven? Ze zijn allemaal van hemellingen, die naar de hemel gaan en geloven en die allemaal een Jezus hebben. Wie brengen de Kerk naar het schavot? De christenen.

Ik zeg tegen de man: Deze brieven zijn geschreven voor het rechthuis, met één en dezelfde pen van Pilatus: *Kruis hem, kruis hem!*

Nee, het gaat niet over de polio; het gaat enkel over de zaak van de Waarheid; die boetepredikers moeten de wereld uit. We hebben ze al lang genoeg in de wereld gehad; ze worden gehaat. Het is een sekte, die tegengesproken wordt.

Ik las nog een brief, en ik heb er maar één gelezen hoor! Maar die ging heel niet over de polio, maar alleen over het zwarte pak; alleen maar over, dat de mensen in het zwart lopen. Daar vandaan zijn het al schurken en boeven.

Dit moet ik nog zeggen, en dan hou ik er mee op, maar het moest toch van mijn hart af.

Ik zei: Man, wat geven ze nog een geld voor jou; ik geloof, dat ze voor mij geen stuiver geven en voor jou geven ze nog tienduizend gulden. Het stond in de krant, dat ze tienduizend gulden gaven voor die moordenaar. Dan moet jij toch nog wel een beetje genade-goud hebben hoor, als ze daar tienduizend gulden voor uitloven.

Hij zei: Mijn enigste verzuchting is: O God, help, ik kan niet anders.

Ik zei: Het is genoeg; het is het voorspel maar en het voorteken maar, van wat komen gaat. Kabinetten breken, omdat we Gods wetten verbroken hebben en Zijn dag verbroken hebben en Zijn Woord verbroken hebben. Alles gaat breken, want er is geen trouw en geen waarheid meer, maar ten laatste zal God betonen in het zuiveren en louteren van Zijn Kerk, dat ze Zijn eigendom zijn. En ik gaf hem de broederlijke hand.

Ik zei: Broer, nu is dit geen kastijding hoor en dit is nu geen verdrukking en dit is nu eens geen tegenspoed, maar dit is nu een echt kruis. Het is om Christus' wil smaadheid lijden en dat is een kruis, hetwelk onderscheiden is van kastijdingen. Kastijdingen liggen meer kinderlijk en persoonlijk, maar dit is het echte kruis van onze Heere Jezus

Christus. En daar moet Hij Zijn Kerk steeds meer voor gaan inwinnen en in leren en onderrichten.

Even dit nog. Ik zei: Maar ik heb gelezen, dat er vijf of zes kinderen in het ziekenhuis opgenomen zijn.

Hij zei: Ja, maar die zijn allemaal al weer vier of vijf dagen thuis, want het bleek, dat het geen kinderverlamming was. Dus er was geen één geval definitief, wel een geval, waarvan het vermoed wordt, maar nog lang niet is vastgesteld. Enz.

Links ouderling E. Dijkgraaf, midden ds. Wisse, rechts ouderling J. van den Hardenberg.

Saambinder 1 juni 1972

Bevestiging en intrede Ds. C. Wisse te Kootwijkerbroek

Woensdag 17 mei werd Ds. Wisse, gekomen van Elspeet, verbonden aan de Gereformeerde Gemeente van Kootwijkerbroek.

Ds. P. V. d. Bijl uit Uddel leidde de middagdienst, waarin de bevestiging plaatsvond. De bevestigingstekst was Ezechiël 3 vers 17: "Mensenkind! Ik heb u tot een wachter gesteld over het huis Israëls, zo zult gij het woord uit Mijn mond horen en hen van Mijnentwege waarschuwen". Deze tekst, aldus Ds. Van der Bijl, spreekt over de aanstelling tot wachter over het huis Israëls; en stil werd gestaan bij een drietal hoofdgedachten:

1. de aanspraak van zijn Zender;
2. de toespraak van zijn Zender;
3. de uitspraak van zijn Zender.

Met name stond de bevestiger ook nog stil bij het woord "mensenkind". Het is goed voor een wachter, van wie God Zich wil bedienen te beseffen, dat hij maar een mensenkind is. Pas als hij hóórt naar het Woord des Heeren, kan hij spreken uit de Naam des Heeren. Op de gemeente rust daartoe de taak, haar herder en leraar te dragen in het gebed.

Na het lezen van het bevestigingsformulier, waarbij Ds. Wisse zich met een plechtig: "Ja ik, van ganser harte", aan de gemeente van Kootwijkerbroek verbond, stelde Ds. Van der Bijl terecht nog de vraag: "Wie is tot deze dingen bekwaam." Het antwoord mag evenwel zijn: "Onze bekwaamheid is uit God"!

's Avonds verbond Ds. Wisse zich aan zijn nieuwe gemeente. De voorzang der gemeente was Ps. 123 vers 1 en de tekstwoorden uit Openbaringen 3 vers 18: "Ik raad u, dat gij van mij koopt goud, beproefd komende uit het vuur, opdat gij moogt rijk worden; en witte klederen, opdat gij moogt bekleed worden, en de schande uwer naaktheid niet geopenbaard worde; en zalf uw ogen met ogenzalf, opdat gij zien moogt".

Deze tekstwoorden, aldus Ds. Wisse, plaatsen ons op de markt van vrije genade, waar aangeboden wordt:

1. een onmetelijke rijkdom;
2. een van God geldend kleed;
3. een onontbeerlijk geneesmiddel.

Alvorens Ds. Wisse zijn intree-tekst aan de hand van deze drie hoofdgedachten nader ontvouwde, wees hij de gemeente van Kootwijkerbroek op het gewichtvolle van deze ure. "Het is niet de eerste maal, dat ik in uw midden het Woord bedien, reeds talloze malen mocht ik dit met vrij- en blijmoedigheid doen. Het is echter wel de eerste maal, dat ik dit doen mag als uw eigen herder en leraar."

Betreffende het gehoor geven aan de roepstem, die tot hem gekomen was, verklaarde hij, dat alle omstandigheden hadden meegewerkt en dat het niet alleen een moeten gaan, maar ook een mogen gaan was geworden. Verder hoopte hij, dat de gemeente van Kootwijkerbroek hem en zijn vrouw en kinderen een plaats in hun midden wilde geven en sprak de wens uit, dat deze avond de bediening van het Woord van God centraal mocht staan en niet de mens.

Na de prediking richtte Ds. Wisse zich achtereenvolgens tot: zijn bevestiger Ds. Van

der Bijl; de aanwezige predikanten en student Mondria; de Hervormde predikant Ds. Koliijn; de afgevaardigden van de classis Barneveld; de loco-burgemeester de heer Nes; de kerkenraad, de gemeente en de catechisanten van Kootwijkerbroek; de vrouwenvereniging; de aanwezigen uit Elspeet; zijn vrouw en kinderen en verder alle overige belangstellenden.

Hartelijk werd dankgezegd aan de koster met de hulpkoster, vooral ook de koster van de Hervormde kerk voor hun verrichte arbeid, alsmede ook aan allen, die op enige wijze behulpzaam waren geweest bij het schoonmaken en gereedmaken van de pastorie, terwijl tenslotte de kerkvoogdij van de Hervormde Kerk hartelijk dank werd gebracht voor het spontaan beschikbaarstellen van hun prachtige, ruime kerkgebouw, dat vooral bij de intree-dienst overvol was.

Na het dankgebed spraken achtereenvolgens; Ds. de Ridder uit Nunspeet namens de classis Barneveld en de Part. Synode Oost; Ds. Koliijn namens de Hervormde Kerk; loco-burgemeester Nes namens de burgerlijke overheid; de heer Boender namens de school; ouderling Dijkgraaf namens de gemeente Elspeet, die verzocht te zingen Ps. 135 vers 1 en tenslotte ouderling Van de Brink namens kerkenraad en gemeente van Kootwijkerbroek. Op zijn verzoek zong de gemeente staande Ps. 49 vers 1.

Met een enkel woord bedankte Ds. Wisse de sprekers en legde hij voor de eerste maal de zegen op zijn nieuwe gemeente van Kootwijkerbroek.

Voorwaar voor de gemeente van Kootwijkerbroek een blijde dag; immers na het plotseling overlijden van haar herder en leraar Ds. Kok op 12 juli vorig jaar, mocht ze het voorrecht hebben, dat reeds het eerst uitgebrachte beroep mocht worden aanvaard.

Opening kerk Geref. Gem. van Kootwijkerbroek, 1 augustus 1974

"Wij hebben maar een kerkgebouw geopend, wij kunnen de toegang tot de Kerk echter niet openen".

Aldus ds. C. Wisse woensdagavond in de bijzondere dienst ter gelegenheid van de ingebruikneming van het nieuwe kerkgebouw van de Geref Gemeente te Kootwijkerbroek. Groei van de gemeente en de noodzaak toeristen onderdak te bieden maakten de bouw van een nieuwe kerkzaal nodig. Uitbreiding van het bestaande gebouwtje bleek uiterst moeilijk. Men heeft nu het nieuwe bouwwerk erachter opgetrokken en het via een corridor met de reeds aanwezige consistorie verbonden. De kerk telt 455 zitplaatsen, terwijl een ruime galerij waar tevens het pijporgel geplaatst is nog minstens 100 mensen extra kan bevatten.

In zijn gelegenheidspreek stond ds. Wisse stil bij de opbouw van Gods gemeente. Petrus preekte de Christus, die een veel sterker fundament is dan de beste fundering. Bovendien is dat fundament niet door mensen gelegd. Het ligt vast in de eeuwigheid. Ds. Wisse maande zijn luisteraars trouw onder de prediking op te komen. Gods volk mag straks eeuwig naar haar Tempel gaan.

Aan het begin van de dienst was onder psalmgezang plechtig de kanselbijbel geopend.

Bovendien gaf de plaatselijke predikant een kort overzicht van het ontstaan van de gemeente van Kootwijkerbroek.

Een aantal leden van de Ger. Gem. te Barneveld hadden meermalen aan de kerkenraad aldaar gevraagd een afdeling te mogen stichten. Ds. Fraanje meende destijds echter dat deze geen levensvatbaarheid zou hebben. Hij stond verbaasd van de goede opkomst toen hij in april 1948 zijn eerste preek in de lokalen van de School met de

Bijbel uitsprak.

Ook ds. Van Gilst en Stuyvenbergh en ds. M. Heerschap gingen in die tijd voor.

Op 25 november 1954 kon ds. Chr. van Dam het thans oude kerkgebouw in gebruik nemen. Er waren nog geen ambtsdragers, er was een afdeling ontstaan.

Zes jaar later op 7 december 1960 werd de gemeente geïnstitueerd door ds. P. van der Bijl. Een mijlpaal in de geschiedenis vormde de intrede van ds. Kok op twee april 1969. Helaas ontviel hij op 12 juli 1971 de gemeente door de dood.

Op 17 mei 1972 deed ds. Wisse intree.

Na de woorden van ds. Wisse spraken de burgemeester, architect A. J. van" Rijn, ds. P. van der Bijl, namens classis en particuliere synode en een van de kerkenraadsleden. Allen gaven uitdrukking aan het nodige: dankbaarheid met het hart.

De totale bouwkosten inclusief het pijporgel, interieur, stoffering, geluidsinstallatie en architect bedragen ongeveer f 400.000,- Het gebouw incl. interieur werd ontworpen door de heer A. J. van Rijn van de mij tot ontwikkeling van bouwprojecten en architectuur Rijnlo BV te Tongeren (gem. Epe).

Hoofdaannemer was de fa. A. van den Broek en zn. te Barneveld. Over de financiën merkte ds. Wisse op: "Het is gebleken dat God de kassier der armen is." Zonder veel moeite is het benodigde bedrag bijeengebracht. Ook de oude moedergemeente Barneveld gaf een koninklijke gift", aldus de predikant.

Saambinder 22 augustus 1974, door P.J.K.

Kort verslag ingebruikname nieuw kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Kootwijkerbroek

Onder grote belangstelling werd woensdagavond 31 juli jl. de nieuwe kerk in gebruik genomen tijdens een dienst, waarin de plaatselijke predikant ds. C. Wisse vooring. De nieuwbouw was nodig door groei van het aantal leden, terwijl verwacht kan worden, dat nu er voldoende zitplaatsen zijn, het kerkbezoek nog groter zal worden. Ds. Wisse had als tekst voor deze dienst gekozen 1 Petrus 2 : 3-5, maar gaf vooraf een kort historisch overzicht van het ontstaan en de groei van de gemeente.

In de tijd, dat wijlen ds. Fraanje predikant was te Barneveld, hadden leden van deze gemeente, die woonachtig waren in Kootwijkerbroek en omgeving, meermalen gevraagd daar een afdeling te mogen stichten. Ds. Fraanje dacht, dat dit geen levensvatbaarheid zou bezitten, maar stond verbaasd over de opkomst, toen hij in één der lokalen van de School met de Bijbel voor het eerst in een weekdienst vooring. Het nu te kleine kerkgebouw is op 25 november 1954 door ds. Chr. van Dam in gebruik genomen. Er was toen dus een afdeling ontstaan van de gemeente Barneveld.

Op 7 december 1960 werd de gemeente te Kootwijkerbroek geïnstitueerd door ds. P. van der Bijl. Een mijlpaal in de geschiedenis van de Gereformeerde Gemeente te Kootwijkerbroek vormt de intrede van haar eerste predikant ds. A. Kok op 2 april 1969.

Helaas heeft deze predikant de gemeente van Kootwijkerbroek slechts kort mogen dienen, want op 12 juli 1971 nam de Heere Zijn dienstknecht tot Zich en loste hem van zijn post op aarde af. Ds. Kok mocht ingaan in de eeuwige heerlijkheid, maar voor de jonge gemeente van Kootwijkerbroek waren het droeve dagen.

Kort daarna werd de ledige plaats vervuld, doordat ds. C. Wisse van Elspeet het beroep aannam naar Kootwijkerbroek en op 17 mei 1972 werd hij door ds. P. van der Bijl bevestigd. Tijdens de predikanten ds. A. Kok en ds. Wisse heeft de gemeente zich in een gestage groei mogen verheugen, waardoor het in 1954 in gebruik genomen gebouw op den duur te klein werd. Mogelijk gemaakt door grote offervaardigheid van de leden, werd besloten een nieuwe kerk naast het bestaande gebouw te zetten. Dit nieuwe kerkgebouw bevat 485 zitplaatsen, terwijl er op de galerij naast het orgel zeker nog wel ruimte is voor ongeveer 100 zitplaatsen.

Na het kort historisch overzicht ging ds. Wisse over tot de behandeling van de voor deze dienst door hem gekozen tekst: 1 Petrus 2 : 3-5, waarvan het thema was: *De opbouw der gemeente*. Achtereenvolgens stond hij stil bij de volgende 3 hoofdgedachten:

1. op welke grond de gemeente gebouwd wordt;
2. op welke wijze de gemeente gebouwd wordt;
3. met welk doel de gemeente gebouwd wordt.

1. Petrus noemt Christus de grond, waarop de gemeente gebouwd wordt. Christus is de grond, waarop de gemeente rusten mag, waardoor de kerk vrijmoedigheid ontvangt en in het leven der genade wasdom ontstaat. Reeds in de stilte der eeuwigheid, in de Raad des Vredes, is Hij Borg geworden voor Zijn gemeente. Uit het ganse menselijke geslacht, dat zich in Adam van God heeft losgescheurd, vergadert Hij Zijn gemeente. Verdoemelijke schepselen worden behouwen om levende stenen te worden. En dit alles op grond van de aangebrachte gerechtigheid van Christus. Door Zijn dood heeft Hij het leven verworven voor Zijn gemeente. Daar zal de eeuwigheid voor nodig zijn om dit te bewonderen.

2. Dode zondaren worden door God bearbeid om gevormd te worden tot levende stenen. Afkerige harten worden vervuld met een droefheid over het gemis van de gemeenschap met God, Wie te kennen het eeuwige leven is. Verloren zondaren leveren de wapenen van vijandschap in en leren de straf der zonde billijken. Zij vinden het leven in een Ander, in Christus, en worden zalig uit loutere genade.

3. Zo worden zondaren gebouwd als levende stenen tot een geestelijk huis, tot een heilig priesterdom, om geestelijke offeranden op te offeren. Ze worden ingeleid in de Waarheid en ontvangen een verlichte kennis door de Heilige Geest. De deugden Gods moeten ze verkondigen, niet pronken met eigen bekering. Het hoogmoedig bestaan van een mens is er niet zo gauw uit en daarom moet de Heere ze wel eens kort houden. Ze ontvangen een priesterlijke bewogenheid om ook aan anderen de Heere aan te prijzen. Het worden gunnende mensen. Bidden, offeren en zegenen is de taak van de priester. De kerk gaat er naar staan om het beeld van God gelijkvormig te worden. Hier is alles ten dele, maar straks zullen ze God volmaakt in de hemel geestelijke offeranden mogen toebrengen. Dan zal de zonde geen scheiding meer maken.

De Heere zegene Zijn Woord. Wij hebben een kerkgebouw geopend, maar de toegang tot dé Kerk niet. Dat kan God alleen. Daarom: kom trouw onder de middelen met de bede: O, God, zou het voor mij de dag van het welbehagen eens mogen worden.

Na de prediking bracht ds. Wisse dank aan het College van B. en W. van de gemeente Barneveld, vertegenwoordigd door burgemeester Van Diepeningen. Ook werden toegesproken de architect, de aannemer de heer Van de Broek en de onderaannemers, die in de tijd van 7 maanden hebben gezorgd, dat dit gebouw nu in gebruik genomen

kan worden. De vrouwen- en meisjes vereniging werden bedankt voor de schoonmaak van het gebouw en voor de psalmborden, die zij ten geschenke hadden aangeboden. Andere cadeaus waren o.a. een klok en een lezenaar. Tenslotte betrof dominee allen die medewerking hadden verleend in zijn dankwoord; de hele gemeente voor de spontane toezegging en hun financiële bijdragen, waardoor de bouw mogelijk is geworden. Een bijzonder woord van dank werd nog gericht tot de kerkenraad van de gemeente Barneveld, die bijna voltallig aanwezig was, voor hun belangrijke bijdrage en de belangstelling waarmee zij het leven van hun uitgehuwde dochter volgen.

Van de gelegenheid tot spreken werd nog gebruik gemaakt door de burgemeester van Barneveld. De burgemeester noemde in zijn toespraak nog enkele feiten uit het leven van de gemeente tijdens zijn ambtsperiode.

Architect Van Rijn sprak daarna mede namens de aannemers. Hij deelde mee, dat er nog plannen waren een torentje op de kerk te bouwen.

Voorts wenste hij de onmisbare werking van de Heilige Geest toe, want die hebben we niet in kunnen bouwen. Dat is Gods werk.

Namens de classis sprak ds. P. van der Bijl van Uddel. Hij herinnerde aan de droom van Jacob te Bethel en hoopte, dat dit gebouw voor velen een huis Gods zou mogen worden net als bij Jacob.

Ouderling Van de Brink sprak tenslotte nog enkele dankwoorden tot ds. Wisse voor het vele werk, dat hij voor de gemeente gedaan had en verzocht de gemeente te zingen Psalm 78 : 3.

Met hét uitspreken van de zegenbede werd deze bijzondere dienst besloten.

P.J.K.

Saambinder 28 februari 1985

EMERITAAT DS. C. WISSE

Op vrijdag 15 februari vergaderde de classis Barneveld. Op de agenda stond het verzoek van ds. C. Wisse alsmede van de kerkenraad van Kootwijkerbroek, om hem per 1 maart 1985 emeritaat te verlenen.

Ds. Wisse, geboren 12 februari 1915, had de laatste jaren i.v.m. zijn gezondheid alle werkzaamheden buiten zijn gemeente moeten beëindigen. Het afgelopen jaar kon hij zelfs in de eigen gemeente slechts nu en dan voorgaan. In zijn lichamelijke toestand valt, menselijker wijze gesproken, binnen afzienbare tijd geen merkelijke verbetering te verwachten. Het was in het licht van deze omstandigheden dat de aanvraag om emeritaat noodzakelijk was.

De vergadering werd bijgewoond door de deputaten art. 49 D.K.O. de predikanten P. Honkoop en J. Karens. Ds. J. Mijnders, de voorzitter van de classis, las de betreffende brieven voor en lichtte de aanvraag toe. Ds. Wisse was zelf niet aanwezig omdat hij alle spanning dient te vermijden. Classis en deputaten konden zich met het verzoek geheel verenigen.

"Het is", aldus de voorzitter, "tot onze spijt dat ds. Wisse niet in ons midden is. Echter gezien de vele jaren die hij in het ambt mocht dienen (in sept. 1984 was hij 25 jaar predikant) en de vele werkzaamheden voor al de gemeenten, kunnen wij hem dit emeritaat op de meest eervolle wijze verlenen. Het is een hele stap, een mijlpaal in het leven om met emeritaat te gaan. Het zal dan ook voor zowel ds. Wisse, als voor zijn vrouw een grote verandering zijn. De Heere geve beiden genade om de weg te blijven gaan die Hij voor hen heeft uitgedacht, te mogen volgen over bezaaide en onbezaaide wegen."

R. D. 21 juni 1989.

Ds. C. Wisse te Nijkerk begraven

Ds. E. Venema uit Elspeet leidde gistermiddag de rouwdienst die voorafging aan de begrafenis van ds. C. Wisse. De dienst werd gehouden in de Grote kerk van Nijkerk. Ds. Wisse ging als predikant van de Gereformeerde Gemeenten op 1 maart 1985 met emeritaat. Ds. Venema sprak over Psalm 73.

Ds. Venema zei dat voor ds. Wisse nu mag gelden:

*"Die, na kortstondig ongeneugt.
Mij eindeloos verheugt".*

Asaf had het moeilijk met de leidingen die de HEERE heeft met Zijn kinderen. Het is gelukkig bij hem niet zo gebleven want toen hij in Gods heiligdommen inging, mocht hij zien wat het deel van de goddelozen is. Ook zag hij wat het deel van Gods kerk is en ook mocht hij op zichzelf zien. Zo mag wat Asaf getuigde nu ook voor onze overledene gelden: "Gij zult mij leiden door Uw raad, en daarna opnemen in Uw heerlijkheid", zo zei ds. Venema.

Ds. P. Blok uit Kootwijkerbroek voerde het woord op de begraafplaats. "Ds. Wisse heeft het stervende leven van de levende kerk mogen prediken en mogen inleven. Dit wordt door de wereld niet begrepen en door de godsdienst nog minder". Ds. Blok riep de familie en de aanwezigen op jaloers te zijn op het leven van de overledene.

Ds. G. Mouw uit Genemuiden sprak over Prediker 7: 1: "Beter is... de dag des doods dan de dag dat iemand geboren wordt".

De heer C. Hogchem uit Kootwijkerbroek, student aan de Theologische School te Rotterdam, sprak ten slotte namens de familie woorden van dank.

Saambinder 22 juni 1989, ds. P. Blok.

In memoriam Ds. C. Wisse

In de morgen van 15 juni 1989 heeft het de Heere behaagd Zijn dienstknecht Cornells Wisse op de leeftijd van 74 jaar af te lossen van zijn post in Gods kerk op aarde.

Bijna dertig jaar heeft hij de gemeenten mogen dienen. Eerst de gemeente van Hendrik Ido Ambacht, daarna de gemeente van Elspeet en de derde gemeente die hij dienen mocht Kootwijkerbroek.

Reeds van zijn kinderjaren was hij werkzaam met de dood en de eeuwigheid. In die tijd was hij door ziekte veel aan huis gebonden en bracht geruime tijd van zijn jonge leven op het ziekbed door. Reeds jong werkte de Heere het wonder van Zijn genade in zijn hart en bond de nood van Gods kerk op zijn ziel. Jaren van strijd en worsteling zijn daarop gevolgd. Door de wet aan de wet sterven mocht hij leren om de weg der zaligheid geopenbaard en verklaard in de Middelaar te leren. Wat kon hij ruim spreken van de aan zijn ziel geopenbaarde Borg en was daardoor een middel in Gods hand om velen van Gods ware bekommerde volk te wijzen op de eeuwigheids gedachten Gods. Er is hulp besteld bij een Held, die verlossen kan!

In juni 1955 werd hij toegelaten tot de Theologische School en in oktober 1959 bevestigd als dienaar des Woords te H. I. Ambacht.

In het natuurlijke leven is hij met veel ziekte en zwakheid van het lichaam bezet geweest. Maar wanneer hij het Woord mocht bedienen nam de Heere dat vaak zeer kennelijk weg. Zijn plaats in de gemeente op aarde is leeg, maar hij had een plaats in het harte Gods, op grond van het plaatsbekledende werk van de Middelaar, waar de Heilige Geest getuigenis van gaf. Hij had daardoor een bijzondere plaats in het hart van Gods ware volk.

Wij hadden het voorrecht om vier jaar met hem op de Theologische School te zijn. Daardoor waren wij ook zeer sterk aan elkander gebonden. Wij hadden geen geheimen voor elkander en kenden elkanders legering en strijd. Onze geliefde broeder is in de hand des Heeren velen tot zegen geweest. Zijn arbeid was niet ijdel in de Heere.

Zaterdag 10 juni zaten wij bij zijn sterfbed, daar mochten wij in God verenigd zijn getuigenis beluisteren van de hoop, die in hem was. "Want dit verderfelijke moet onverderfelijke aandoen, en dit sterfelijke moet onsterfelijke aandoen. En wanneer dit verderfelijke zal onverderfelijke aangedaan hebben, en dit sterfelijke zal onsterfelijke aangedaan hebben, alsdan zal het woord geschieden, dat geschreven is: De dood is verslonden tot overwinning."

Woensdag 14 juni namen wij afscheid van hem, zijn laatste woorden waren nauwelijks verstaanbaar, ze bevatten het verlangen naar de stad, die fundamenten heeft. "En hiertoe door U bereid. opnemen in Uw heerlijkheid."

Van degenen, met wie wij het ambtelijke leven mochten aanvangen zijn weinigen over. De rechtvaardigen worden weggeraapt, Sion is dun geworden. Het getal van Gods ware knechten is gering.

De Koning der kerk ontferme Zich over het overblijfsel van Zijn gemeente.
De Heere gedenke bijzonder aan het gezin van onze ontvallen broeder. Hij sterke zijn vrouw en kinderen en kleinkinderen en werke rijkelijk in de geslachten. Dat ze gedenken aan hetgeen de Heere man en vader deed getuigen op zijn sterfbed.

*Als ik door angst en tegenspoed
Ben in kleinmoed.
Gij mij verkwikket;
Ook tegen mijn wreedsten vijand
Uw rechterhand
Mij hulp beschikket,
Gij zult mijn kruis eindigen hier.
Want goedertier
Zijt Gij gestadig;
Het werk Uwer handen zult Gij
Volvoeren vrij,
O Heere genadig.*

Kootwijkerbroek, ds. P. Blok.

1. De woestijn heerlijker dan het paradijs³

Psalm 123 : 1

Mattheüs 4

Psalm: 119:24 en 25

Psalm 95 : 1

Psalm: 103: 11

Mijn geliefden,

De stof van onze overdenking voor dit uur vindt u opgetekend in het heilig Evangelie, naar de beschrijving van Markus, het eerste hoofdstuk, het 13e vers, het laatste gedeelte, waar des Heeren Woord aldus luidt:

En was bij de wilde gedierten; en de engelen dienden Hem.

In dit tekstgedeelte worden we bepaald bij: de woestijn heerlijker dan het paradijs. Dit was:

1. Een vrucht van Borgtochtelijke gehoorzaamheid;
2. Een teken van volmaakte heiligheid;
3. Een profetie van volkomen verlossing.

Om dit tekstgedeelte recht te kunnen verstaan, is het nodig dat we op het verband letten waarin het voorkomt. Het brengt ons namelijk in de tijd dat de Heere Jezus zich welbewust gaat openbaren als Borg en Middelaar voor Zijn uitverkoren volk. Daartoe gaat Hij dan ook eerst naar Johannes, om door hem gedoopt te worden. En als hij dan opklimt uit het doopwater van de Jordaan, wordt Hem de Heilige Geest gegeven zonder mate. Dan gaat Hij, tegen alle verwachting in, niet aanstonds naar Jeruzalem of naar het volk toe, maar wordt Hij naar de woestijn geleid.

Daar moest Hij Borgtochtelijke arbeid verrichten; daar mocht Hij Borgtochtelijke gehoorzaamheid opbrengen. Als de gezegende

Heere Jezus door de Heilige Geest in de woestijn wordt geleid, dan treedt de duivel op Hem toe, met de bedoeling Hem te gaan verzoeken. De duivel heeft tot drie keer toe op verschillende wijze een aanval gedaan op de Koning van de kerk. En nu springt direct Zijn Borgtochtelijke gehoorzaamheid in het oog. De duivel overwint niet, maar de eeuwige Zaligmaker wordt Overwinnaar. De loop om vrije genade te kunnen bewijzen aan een totaal verloren zondaar kan nooit worden gestuit; niet door één duivel, maar ook niet door alle duivelen tezamen.

Hij is immers in de allereerste plaats gekomen om de eer Gods te herstellen. Dat heeft Hij ook gedaan door niet in het minste van Zijn opdracht af te wijken. Daarom moet de satan van Hem aflaten en moet aan Christus de doortocht worden verleend.

Maar nu moet u eens opletten wat er gebeurt. Als Christus daar in de woestijn Overwinnaar is geworden op de overste van het rijk der duisternis, dan worden de hemelen boven Hem geopend en mag Hij daaruit vernemen dat de Vader een welbehagen in Hem heeft. Die woestijn wordt zo een heerlijk oord, zodat we ervan kunnen zeggen dat het daar beter is dan ooit het paradijs was in Edens hof. De Heilige Schrift zegt ons er niet zoveel van, maar wat ervan wordt geopenbaard, is wel zo

---

³ *Zijn Naam ter eer.* 10 predicaties door Ds. C. Wisse.
Uitgeverij Boekhandel Gebr. Koster, Barneveld, 1995

nadrukkelijk dat we er toch wel goed aan doen, deze parel uit de diepte van Gods Woord op te diepen en die ook vol heilige bewondering te bewonderen.

Dat Christus in de woestijn Overwinnaar is geworden, wordt met weinig woorden in onze tekst gezegd. Ik lees alleen maar: 'En was bij de wilde gedierten, en de engelen die dienden Hem'.

Maar die weinige woorden bevatten oneindig grote zaken. Er gebeurt immers iets wonderlijks. We worden hierin als het ware teruggewezen naar de eerste bladzijde van Gods getuigenis.

Daar vinden we een treffende overeenkomst in, want de aarde was woest en ledig, en toen maakte God die aarde tot een lustoord en een paradijs. Maar hier wordt de woestijn een paradijs, want boven dat dorre oord gaan de hemelen open. En als de hemelen daar boven Hem worden geopend, dan komen de engelen, de gediensstige geesten, en die richten wonderlijke tafelen aan en zetten de Heere de aller-kostelijkste spijs en dranken voor. Nu kan Hij eten en drinken tot verzadiging toe, '... en de engelen dienden Hem'. Een dienen om Hem te verheerlijken.

Zie, wat wordt Hem hier een grote weldaad bewezen. Wij moeten als mensen op afstand blijven, want dit wonder kunnen wij nooit peilen en bevatten. Maar we kunnen wel zeggen, dat wat daar in die woestijn geschiedde, toch nooit in het aardse paradijs had plaatsgevonden. Daar zijn de tafelen nooit zó toegericht. Daar zijn de heerlijkste spijzen nooit op die wijze bereid. Dat zou misschien wel het geval geweest zijn, als Adam en Eva in een weg van gehoorzaamheid hun weg tot het einde toe hadden bewandeld. Maar hier wordt de woestijn een paradijs.

Maar nu staat er niet alleen dat de engelen Hem dienden, maar ook: 'En was bij de wilde gedierten'.

Wanneer we dat lezen, denken we wellicht: Waarom moet dat er nu juist bij staan? Dat Hij bij de wilde gedierten was, was dat nu zo noodzakelijk? Want Hij had Zijn overwinning behaald in de verzoeking die over Hem gekomen was en die veertig dagen en nachten had geduurd. Dat was dus zes weken achter elkaar. Daar moet u eens over denken, zes weken lang een persoonlijke verzoeking te krijgen. En die heeft Hij glansrijk weerstaan.

Waarom horen daar nog wilde dieren bij? Is dat geen disharmonie? Nee, helemaal niet. Hier zien we in het paradijs saam- vergaderd alle schepsel Gods: de mens, de engel, maar ook de dieren. Hun opdracht die zij alle drie kregen toen ze door God in het aanzijn werden geroepen, was om God, hun Schepper en Formeerder, te eren, te dienen en te verheerlijken.

U weet wel wat daarvan terecht is gekomen. Door de zondeval is noch de één, noch de ander in de staat gebleven waarin hij geschapen was. Maar wanneer Christus in de woestijn is, mag het wonder worden aanschouwd, dat de wilde dieren daar ook zijn. U ziet daar dat trio in volkomen harmonie hersteld, zoals ze oorspronkelijk door God geschapen waren.

In de eerste plaats zien we daar de Mens Jezus Christus, de Zaligmaker, de tweede Adam. Hij had onze menselijke natuur aangenomen. En behalve de mens zien we ook de engelen. Dat wil zeggen: de goede engelen die gekomen zijn om God te eren en te dienen, maar ook naar Goddelijke opdracht de mens. Daarnaast zien we, in de derde plaats, de dieren. Ze dienen in onderworpenheid de mens. De mens mag de heerschappij over de dieren weer gaan uitoefenen.

Moeten we niet zeggen dat alles even wonderlijk is wat we hier aanschouwen? We mogen zeggen: Meer dan een paradijs is hier! Want in het paradijs werd de Christus niet aanschouwd. Daar had de duivel nu helemaal niet op gerekend. Hij had niet

gedacht, dat dit ooit tot stand gebracht zou kunnen worden. Hij had geen ander plan dan om die drie voor eeuwig te verwoesten: de mens en zo mogelijk de staande gebleven engelen, maar ook de dieren in hun verscheurende gedaante. Er staat dat er wilde dieren waren. Hier werd de heerlijkheid van de Middelaar aanschouwd, als vrucht van de volkomen gehoorzaamheid van Christus. Want alles lag weer aan Zijn voeten. O, dat is een voorteken van wat het éénmaal wezen zal voor diegenen die in Christus begrepen zijn.

Wat moet het een ontzaglijke bemoediging geweest zijn, om deze dingen te hebben gezien. Een ontzaglijke bemoediging voor Christus, dat er na de verzoeking toegerichte tafelen en bereide spijzen waren. En dat er onderworpen dieren waren. Dat is zo bemoedigend voor Hem geweest. En niet alleen voor Hem, maar ook voor Zijn kerk. Bemoedigend voor Hem, omdat Hij straks, na een ogenblik als in een paradijs vertoefd te hebben, aan de ingang van een leven staat dat ten dode gaat leiden. Straks moet Hij naar dat dodelijke uur, waar Hij als Borg en Middelaar de volle last van de ontzaglijke toom Gods tegen het ganse mensdom moet gaan torsen. Dan zal Hij uiteindelijk in de aller-diepste benauwdheid en in de grootste smarten uitroepen: 'Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?'

Het heeft Hem zo ontzaglijk versterkt, ziende op het lijden dat Hij tegemoet ging. Maar het is ook zo'n versterking voor Zijn arme Sion! Hebt u daar wel eens aan gedacht? De tekst komt u misschien wel enigermate vreemd voor. Misschien zegt ge: Dat kan ik niet rijmen; waarom moet dat er nu staan? Dat staat er nu ook ten nutte van u, arme kinderen Gods. Zowel voor de kleinen in de genade als voor de meer ge-oefenden, ja zelfs voor de meest ge-oefenden. Want weet u wat Christus daar nu bereikt heeft? In de woestijn heeft Christus getoond dat Hij de ware Zaligmaker was. Als we vragen, hoe het nu mogelijk is dat de schepselen hier weer saamvergaderd waren en er weer zo'n zalige harmonie heerste, dan kan ik altijd maar naar één Persoon wijzen, naar Hem voor Wie de tafelen zijn toegericht en aan wie de spijze is uitgereikt.

Hij heeft twee dingen gedaan en daar mocht Gods arme volk eens een weinig bemoediging uit scheppen. In de eerste plaats heeft Hij er voor gezorgd, kind van God, dat u op uw woestijnreis ogenblikken kunt beleven dat uw woestijn meer wordt dan een paradijs. Dat u een ogenblik van zalige gemeenschap met God mag proeven en mag delen in herstelde luister. En het tweede is, dat er eenmaal een tijd zal komen dat u dit ten volle zal ervaren. Dan wordt alles aan uw voeten gelegd, omdat ook alles aan de voeten van Hem is gelegd, Die de Borgtochtelijke gehoorzaamheid heeft volbracht. Daarom zal het loflied in de hemel gewijd zijn aan de dierbare en gezegende Borg en Middelaar; aan de gezegende Vader van de Middelaar, Die Hem verkoren heeft om dit tot stand te brengen; en aan de Heilige Geest, Die Christus' borgwerk toepast aan een mens.

Welnu, we wensen u in de tweede plaats een ogenblik te bepalen bij onze tweede gedachte, hoe Hij nu aan de dag heeft gelegd:

2. Een teken van volmaakte heiligheid

Het is een zalig uur dat Christus heeft mogen beleven. Daar was een ander uur aan voorafgegaan. Zelfs andere weken! Er zijn weken van verzoeken aan voorafgegaan. Daar willen we een ogenblik bij stilstaan.

We letten in de eerste plaats op de door de engelen toebereide tafel en op de toegeschikte spijze. Weet u waar dat mee in verband stond? Wel, met de eerste verzoeking van satan.

U hebt horen voorlezen, dat de eerste verzoeking betrekking had op de broden. De

satan heeft gewild, dat Christus Zich tegen de wil van Zijn eeuwige Vader zou verheffen. Satan heeft gezegd, toen de Heere Jezus hongerde: *Zeg toch tot die stenen dat ze broden worden en U zult voedsel in overvloed hebben.* Zo wilde hij de eeuwige en eniggeliefde Zone Gods tegen Zijn Vader op zetten. Het was Gods wil dat Hij tot dusver geen brood gekregen had. Ja, het was de uitdrukkelijke bedoeling van de Vader dat Hij daar in de woestijn hongeren zou. En wat gaat Christus nu met die verzoeking doen? Gaat Hij er op in?

Als dat eens gebeurd was, volk, als Hij eens van één steen brood gemaakt had, dan had de Vader Hem voorgoed het brood onthouden. Dan was Hij tegelijkertijd nooit het Brood des Levens geweest. Dan was Hij nooit een volkomen Borg geweest. Want Zijn middelaarsarbeid was alleen maar vrucht van Zijn volmaakte gehoorzaamheid. Hij was in alles volmaakt, vanaf Zijn ontvangenis. Hij was volmaakt, toen Hij op dertigjarige leeftijd uitging om Zichzelf als de gave Gods en de beloofde des Vaders aan de wereld te vertonen.

Wat zegt de Heere Jezus nu tegen hem, als hij zo aandringt om van een steen brood te maken? "Nee satan, Ik heb u al lang doorzien hoor, maar Ik was er eerder dan u. Ik heb niet alleen de boze opzet van de mensen gezien, waar u gebruik van gemaakt hebt, maar Ik heb ook uw boosheid gezien waarmee u Mij tracht aan te tasten. U wilt proberen Mij van de Vader af te scheuren en uit Zijn gemeenschap uit te bannen, net eender als u het ganse mensdom hebt gedaan. Maar weet u dan niet, domme satan, dat God wat anders gezegd heeft? Mijn Vader! Hij is uw Vader, uw Koning, uw Heere niet meer. Weet u niet wat Hij gezegd heeft? De mens zal niet alleen leven bij brood, maar bij alle woord dat uit de mond Gods uitgaat."

En dan gaat hij met een satanische haat weg. Denk toch eens in, volk van God, als u over Jezus gaat praten, dan kunt u nooit over Hem uitgepraat komen. Hij is de schoonste aller mensenkinderen. Genade is op Zijn lippen uitgestort. De satan stond vlak naast Hem. Zijn satanische adem voelde Hij in het gelaat. De woorden van de duivel kwamen in Zijn heilige oren. En de hand van satan, die goddeloze hand, nam Hem mee naar de tinnen van de tempel. Maar dat alles kan toch niet maken, dat Jezus aan de begeerte van de duivel voldoet. En satan, blaast hij nu de aftocht wel?

Och nee, weet u waar u op moet rekenen, volk?

Zoals de duivel niet van de grote Koning afliet, zo doet hij dat ook bij u niet. Als hij de eerste verzoeking op u richt, en die mislukt, dan moet u er zeker op rekenen dat hij de tweede verzoeking niet achterhoudt. En de derde zal hij ook niet achterhouden.

De duivel komt met een tweede verzoeking. Hij neemt Jezus mee en voert Hem naar de tinnen van de tempel. Dat is de hoogste plaats; bovendien lag de tempel op een hoge heuvel. En weet u wat satan dan spreekt? Hij spreekt van staande gebleven engelen. Dat was hij niet. Hij zegt: "Kijk nu eens van die hoogte af, kijk nu eens in die laagte. Weet U wat U nu doen moet? Nu moet U van die hoogte afspringen, en dan moet U zo die diepte inspringen. De Vader zal het niet toelaten hoor, dat U Zich te pletter springt; dat zal Hij vast niet toelaten. Want de Vader heeft U veel te lief dan dat U dat zou kunnen doen."

Gaat Christus op die verzoeking in? Nee, want Christus is niet alleen een Zaligmaker, maar ook een Voorbidder voor Zijn Volk. Opdat Zijn volk op Hem zal gaan gelijken. We hebben werk, volk van God; we hebben altijd maar nodig dat onze ogen niet één keer van Jezus af gericht zijn. U voelt dus wel, waar het heen moet. U moet met alles bij Jezus terecht komen, wilt u behouden worden. Als u strijdt in eigen kracht, dan verliest u het en satan wint het. Weet u wanneer satan nu inzonderheid winsten behaalt? Wel, wanneer u maar een ogenblik met hem gaat praten; dan heeft hij al

winst. Het was waar: Christus kon van die hoogte afspringen, Hij zou niet verpletterd zijn. Maar dan zou het Goddelijke Wezen uiteengerukt zijn. God was geen God meer, want er is geen God denkbaar zonder Tweede Persoon, zonder Jezus.

Maar nu gaat de Heere Jezus hem ook weer een antwoord geven: "Dacht u nu, domme satan, dat Ik het op die manier aan de weet wil komen dat de Vader Mij liefheeft? Nee hoor, dat hoeft u Mij niet wijs te maken, dat de Vader Mij liefheeft. De Vader heeft Mij altijd lief. Maar weet u wanneer de Vader Mij niet meer zou liefhebben? Wanneer Ik van die tinnen afsprong. Dat zou Ik doen tegen Zijn Goddelijke wil in. Ik ben niet gekomen om van de hoogten af te springen. Ik ben wel gekomen om de hoogten te gaan slechten en de dalen te gaan vullen. *Gij zult de Heere uw God niet verzoeken.*"

Een kort antwoord, hè. Met de duivel moet je nooit te lang praten. Hoe langer je met hem praat, hoe vaster hij je grijpt. Maar bij Jezus kreeg hij daar geen kans voor. Gelukkig, volk, dat er een Jezus is, op Wie de satan geen vat kan krijgen, voor Wie hij opnieuw de aftocht moet blazen.

En dan komt die derde verzoeking. O, de kerk Gods gaat zo leren: ik lig met duizend banden aan de satan vast. 't Is een wonder als ik met één band aan God vast lig. Want dat is alleen door het borgwerk van Christus. Anders ben ik met duizend banden aan de satan vastgebonden. Nu komt hij weer en dan zegt hij: "Weet U wat, kijk nu eens, ziet U nu al die schatten, al die koninkrijken der aarde, met al de heerlijkheid die erop en eraan en erin is? Die zal ik U nu allemaal geven. Is dat geen domme satan? Hij had niets meer te geven. Hij was al uit de hemel geworpen, en hij was al naar de hel verwezen. Wat kon hij nu nog geven? Hij was geen gebieder meer; hij doet alleen alsof hij gebieder is. Hij zegt: Ik zal het U wel geven, maar op een voorwaarde. U moet voor mij knielen, voor mij bukken, en mij aanbidden. Dan bent U schat- en schatrijk."

O, die lieve gezegende Jezus! Ook hier gaat Hij niet op in. Hij zegt alleen: Ga weg satan, nu is het afgelopen, afgelopen! Want Hij zegt: *Ga weg, want gij zult de Heere uw God aanbidden en Hem alleen dienen.* Nu moet de satan gaan wijken. En juist nu, als satan gaat wijken en niet meer terug kan komen omdat hij op alle fronten verslagen is, nu worden de tafelen toebereid. Nu moeten de engelen komen. Nu mogen de engelen komen. De engelen, die Jezus verlaten heeft om ons gelijk te worden. Hij is een weinig minder geworden dan de engelen vanwege het lijden dat Hij ondergaan heeft. Nu mogen de engelen komen, nee, nu moeten de engelen komen op Vaders bevel om Hem een rijke tafel toe te bereiden. Om Hem te dienen, om Hem te verheerlijken.

De Vader zegt als het ware: "Mijn Zoon, Ik betoon Mijn volle bewaring, Ik betoon Mijn volle genoegen daarin dat U een volmaakte heiligheid aan de dag gelegd hebt in het aanvaarden van Uw borgwerk. Mijn Zoon, U hebt niet gezondigd ten aanzien van de broden, noch ten aanzien van de engelen, noch ten aanzien van het koningschap."

Toen Christus daar bij de wilde dieren was gezeten, was dat een teken dat de heerschappij uiteindelijk aan Hem was. De beesten hadden Hem kunnen verscheuren. Maar zie Christus zich eens rustig bewegen tussen het wild gedierte! Heel rustig. Het ligt zomaar aan Zijn voeten. Het kan zich helemaal niet tegen Hem verheffen. Het verscheurt Hem niet. De Zaligmaker is niet te verscheuren, Hij is niet te vernietigen. Welnu, als de dieren het niet doen, dan zal dat dier uit de afgrond het wel proberen. Maar ook dat gruwelijke beest zal het niet kunnen Het wordt weer afgeslagen. Het is voor satan verspeeld. En nu krijgt Christus een tafel. Hij heeft gehongerd, en Hij mag eten; Hij heeft gedorst en Hij mag drinken, want engelen zetten het Hem voor. En

zelfs het wilde gedierte is rustig naast Hem.

Volk van God, kunt u er nu ooit bij, dat er zo'n Borg is? Wie had die wijsheid ooit kunnen uitdenken? Waar komt die vandaan? Die komt alleen bij God vandaan. Anders was het een eeuwige onmogelijkheid geweest. Zulk een Borg heeft de kerk nodig. De kerk zal de gangen moeten leren die de Borg bewandeld heeft. Daarom heeft de Vader zulk een Borg verkoren.

Kom geliefden, als de kerk er iets van in het hart heeft, dan gaan ze er van zingen. Dat doen wij ook, het eerste vers van de 95ste Psalm:

*Komt, laat ons samen Israels HEER,
Den rotssteen van ons heil, met eer
Met godgewijden zang ontmoeten;
Laat ons zijn gunstrijk aangezicht,
Met een verheven lofgedicht
En blijde psalmen, juichend groeten.*

Mijn geliefden, we willen nog een ogenblik letten op onze laatste gedachte om u te wijzen op:

3. Een profetie van volkomen verlossing

Wanneer Christus hier de overwinning op satan heeft behaald, betekent dat nog geen volkomen herschepping, hoor. Er is nog geen totaal nieuwe aarde en nog geen geheel nieuwe hemel, waarop alleen maar gerechtigheid woont. Nee, het is profetie. Het is niet zo dat de dieren die Christus omringden, vanaf dat ogenblik geen wilde dieren meer waren. Het is ook niet zo dat de woestijn vanaf dat ogenblik geen woestijn meer was. Welnee, de aard van de dieren was niet wezenlijk veranderd. Helemaal niet. Er was maar even een verpozing gekomen in wat de satan probeerde te bewerkstelligen. Dit wees tot troost van de Kerk heen naar een gebeurtenis, die aan het einde van de loop der eeuwen zijn volle glanspunt zal bereiken. Dat het profetie is, betekent eveneens dat Christus' werk nog niet klaar is. Nee, Hij mocht Zijn werk gaan voortzetten. Als Christus' werk voleind is, behoeft er niet meer geprofeteerd te worden. Maar het moet verder. En daarom moet Christus straks de woestijn weer uit; dan moet Hij de pers gaan treden, geheel alleen, voor de schulden van Zijn Kerk die openstaan bij God.

Dit wijst ons hoe het worden zal. Dat tijdelijke genieten en die tijdelijke blijdschap is niet het eigenlijke resultaat van Christus' werk, hoor. Welnee. Och, als Christus nergens anders voor gezorgd had dan voor een tijdelijk rustpuntje hier op aarde, zou het dan niet arm zijn? Waar zou u dan straks naar toe moeten? U moet niet denken dat het rustig blijft; dat heeft Christus zelf wel ervaren. Straks komt het wilde gedierte weer op Hem aan en moet Hij ervan getuigen, dat sterke stieren van Basan Hem hebben omringd.

Nu wil ik u vragen: wie vindt hier nu zijn beeld in terug?

Ik weet wel, dat de wereld zal zeggen: Och, ik niet hoor, want ik ben zo'n best mens; ik geef ieder het zijne, ik doe wat ik kan. En de godsdienstige mens natuurlijk ook niet, want die neemt zijn plichten waar. Maar een aangevochten mens gaat het leren: hier heb je nu zo'n dier, zo'n ongetemd dier.

Weet u wat ik de meeste tijd maar ben? Een wild dier! Dat is altijd maar belust op de ondergang van een ander. Dat wil maar verwoesten en verscheuren. Ik ben zo'n gevaar voor mijn omgeving. Ik wilde dat ik altijd mijn gevaarlijke toestand zag, dat ik dat dier van binnen altijd waar mocht nemen. Dat is niet erg, hoor. Asaf heeft het er goed

mee gehad dat hij een beest werd, want toen mocht hij in het heiligdom. Daar moet u eens over denken, volk.

We mogen tot bemoediging, ook van arme onherborenen, van kinderen, van jongens en meisjes, zeggen: Gelukkig, het is een profetie. Het werk van Christus gaat nog door! In de bangheid der tijden staan de dieren aan alle kant. Er zitten er in ons midden, die er van mee kunnen praten. Weet u wat dan de veiligste schuilplaats is? Christus! Daar moet u altijd weer terecht komen. Met de zorgen, de noden, maar ook met dat verscheurende, dat ontombare en woeste.

Het is profetie, omdat er door de Borgtochtelijke gehoorzaamheid en de volmaakte heiligheid van Christus voor Gods kinderen een tijd zal komen dat ze tot volkomen verlossing zullen geraken. Elk kind van God komt in de woestijn en is in de woestijn; hij is woestijnreiziger. Maar bij tijden en ogenblikken mogen ze in die woestijn ervaren, dat die voor hen heerlijker is dan het oorspronkelijke paradijs waar Adam in vertoefd heeft. Weet u waarom? Christus is op de wereld gekomen! Daarom mag de Kerk, ondanks het wilde gedierte van buiten en van binnen, in de woestijn wel eens zalig gesteld zijn, zalige ogenblikken doorleven. Ogenblikken dat ze de lieve, zoete goedkeuringen Gods in hun zielen mogen krijgen. Wanneer ze het felst aangevallen worden, wanneer ze liggen te tobben met hun inklevend verderf en met al hun verdorvenheden die hen gedurig parten spelen, dan mag de tafel wel eens een keer ongedacht en onverwacht toebereid worden.

Is dat geen wonder, dat u zo wel eens een ogenblik uit uw nare positie verlost mag worden? Tegenover uw tegenpartijders wordt het waarheid: Verblijd u niet, o mijn vijandin, als ik gevallen zal zijn, want ik zal weder opstaan. Dan mogen ze ervaren dat er dienende engelen zijn. Dan mogen ze wel eens te zien krijgen, dat er herstelde pracht is.

Wanneer de ovens zevenmaal heter gestookt worden als vroeger, weet u wat de Heere dan weleens zegt? "Eet nu maar, mijn kind. Drink nu maar eens. Ik heb een ruime maaltijd bereid voor hen die Mijn liefhebbers zijn."

Misschien vraagt u of het bewezen kan worden dat dit zo is?

Jawel, mag ik u eens een paar bewijsplaatsen bijbrengen? Dat weten onze jonge mensen ook. Tenminste, ze kunnen het weten, want op school word je ook onderwezen in de kerkgeschiedenis. Hebben dan de martelvuren, de brandstapels, de schavotten er geen sprekend bewijs van geleverd? Hoe zijn ze er naar toe gegaan? Juichend, zingend, omdat ze verwaardigd werden om Zijntwil hun leven af te leggen. Terwijl het zakje met buskruit op de borst hing, terwijl de vlammen gingen laaien, waren de martelaren verblijd met een innerlijke blijdschap. Juichend gingen zij de eeuwigheid en de heerlijkheid in. Wat denkt u ervan, is dat geen heerlijkheid?

Maar Christus is niet gekomen om u maar een ogenblikje rust te verlenen. Hij is gekomen om u een eeuwige rust te bereiden. Wanneer zult u die nu krijgen? Wel, die krijgt u als uw raad is uitgediend, als alles achter de rug is. Dan is dat wilde dier getemd en gevangen. Dan kunt u vanwege de liefde wel eens zo sterk gaan hijgen naar de dag van uw aflossing, dat u met de oude Datheen zegt:

*Heere, wanneer komt die dag,
dat ik toch bij U zal wezen,
en zien Uw aanschijn geprezen?*

Maar nu een korte vraag, en dan gaan we eindigen. Is die Christus, van Wie we gesproken hebben, nu uw deel? Is de vrucht van Zijn Borgtochtelijke gehoorzaamheid

en van Zijn volmaakte heiligheid en de profetie van Zijn volkomen verlossing, in uw leven te vinden?

Weet u waar u dat aan weten kunt? Niet aan een vers of aan een tekst, niet aan een droom of een visioen, maar dan moet Hij u dierbaar geworden zijn. Zou u dat ogenblik kunnen vergeten, dat Hij u dierbaar geworden is? Daar is wat aan voorafgegaan. Toen hebt u moeten klagen: Heere, ik ben Uw gramschap dubbel waardig. Wat hebt u toen gedaan? Toen hebt u in de stand van uw leven - goed luisteren hoor! - uw doodvonnis ondertekend en gezegd: *O God, met dat beest dat ik ben, kunt U geen gemeenschap hebben.* En toen u geen weg meer wist en geen raad meer zag, wat toen? Toen heeft God u de weg geopend in de gezegende Christus, in die dierbare Borg en Middelaar. Als u aan deze zaken vreemd bent, dan hebt u geen Godskennis, geen zelfkennis, geen Christuskennis en geen kennis aan de werking van de Heilige Geest.

Weet u nu wat ik voor de gemeente hoop?

Dat er nu eens niemand in ons midden, en dan heb ik u allen even lief hoor, zo onbekommerd durft voort te leven. Het kan zo gauw eeuwigheid zijn. Dan moet u God ontmoeten. En dan buiten die Borg, hoe kan dat? Dan zult u verwezen worden naar de buitenste duisternis; dan zult u eeuwig moeten zijn bij de satan die Christus verzocht heeft. Gaat u dan geen dreigende toekomst tegemoet?

Jonge mensen, denk je eraan, en de ouderen ook, hoor! Want je denkt wel eens: 'Ja, ik zal de verzoeking wel een beetje tegen kunnen staan.'

Reken er maar niet op, mensen, u kunt er niet één afwijzen in eigen kracht. Weet u wat u en ik moeten gaan inleven? Hoe meer u nu bediend wordt uit Christus, hoe meer u moet gaan inleven: onverbeterlijk. Het ene is nog niet weg, of het andere komt al naar boven. Ik lijk nergens meer op.

Hoe zou dat nu komen? Ik heb straks gezegd: degenen die daar vreemdeling van zijn, hebben kennis aan het één noch aan het ander.

Maar nu kan er ook een volk zijn in ons midden dat toch mag zeggen: 'Ik weet door genade dat God me opgezocht heeft.'

U kunt het misschien niet altijd zeggen, hoor. Maar toch, door genade is Hij me te sterk geworden. Toen is er een keuze, een begeerte in mijn hart gewerkt, en dat weet God. Dat is een begeerte naar God en een begeerte om God, en een begeerte om bij God te zijn. Ik ben met al mijn slaven en sloven op een dood punt geraakt. Toen heb ik het ook uit leren roepen, waar ik geen raad meer zag: *Is er nog een weg, is er nog een middel waardoor ik die welverdiende straf zou kunnen ontgaan?*

Nu durf ik het ook niet te ontkennen; toen is me dat enige redmiddel door de traliën van Zijn getuigenis ontsloten geworden. En toen is Hij me zo dierbaar geworden; toen heb ik zo ruim over Hem gesproken. Maar weet je wat ik nu nog niet kan en durf?

Ik durf die geopenbaarde Borg mijn Borg en *mijn* Middelaar nog niet te noemen; dat durf ik nog niet.

Och, hoe komt dat toch? Daar kunnen ze dan direct een antwoord op geven. Och, ik kijk zo naar hier. En als ik zo naar hier kijk, dan kan het nooit meer. Dan zie ik zoveel zonden en zoveel zondigheid, zoveel dood en lauwheid en koudheid; dat kan niet.

Nog een vraag. Begeert u ernaar?

O, zult u zeggen, als u dat eens wist. Dat zou mijn blijdsdag zijn, dat ik Hem mocht omhelzen. Dat ik mocht uitroepen: *Hij is de mijne en ik ben de Zijne, die daar weidt onder de leliën.* Maar dat zal voor mij wel niet weggelegd zijn....

Mag ik u eens één ding zeggen, volk?

Weet u waar dat hoofdzakelijk door komt? Daar zit bij mij en bij u de kneep. Hoe wilt u er komen? Opgeknapt? Verbeterd? Zo komt u er niet. Weet u hoe u er alleen maar

komen kunt? Dan moet er iets gebeuren in de staat van uw leven, met bewustzijn. Dan moet u ondergaan onder het recht met álles wat u ervaren hebt, met al de zoete beloftenissen, die u hebt gekregen. Dan is het kwijt, kwijt, voor eeuwig kwijt, rechtvaardig kwijt. Dan zegt u: 'Hier hebt U iemand geschikt voor de hel, hier hebt U een doemeling, hier hebt er één, op wie U voor eeuwig Uw voeten moet zetten.'

Als dat waar is of waar wordt in de staat van uw leven, wat dan? Dan zakt u precies in de kruisarmen van de Borg. Hij kon door de dood niet gehouden worden, Hij kon door de hel niet gehouden worden, Hij is uit de dood opgestaan, Hij is dwars door uw hel heen gegaan om die te gaan sluiten.

Ik wenste wel, dat het van heimwee zover komen mocht, want dan kan Jezus niet van u af, want u bent de gegevene van de Vader, u bent de gekochte door de Zoon, u bent een bearbeide door de Heilige Geest.

En zie, zulken mogen opkomen. En die dan opkomen, komen op in Christus en worden nu ook met Christus het nieuwe leven deelachtig. Dat nieuwe leven, dat ze natuurlijk al deelachtig zijn in de aanvang, gaat zich richten in de sporen van Zijn geboden. Dat gaat het beeld des Zoons van God gelijkvormig worden.

Weet u wat hen nu wordt toegeroepen? *Ik zal Mijn handen tot de kleinen wenden.* Die zijn ondergegaan. Dat zijn beesten in zichzelf geworden. Het zijn schurken en bandieten geweest. "Nu ga Ik ze eeuwig als Mijn lievelingen troetelen. Ik ga hun toebereide tafelen en kostelijke spijzen geven. Ik ga aan hen waarmaken wat ze wel wensen maar nooit bereiken aan deze kant van het graf, maar wat ze straks eeuwig mogen gaan beleven: *En gij mijn ziel, looft gij Hem bovenal!*" Amen.

2. Een liefelijke vermaning

Psalm 27 : 3

1 Petrus 5

Psalm: 33 : 6 en 10

Psalm: 37 : 2

Psalm: 48 : 6

Mijn geliefden,

De stof onzer overdenking voor dit uur vindt u opgetekend in het u voorgelezen Schriftgedeelte, uit de eerste algemene zendbrief van de apostel Petrus, daarvan het 5e hoofdstuk, het 7e vers, waar des Heeren Woord aldus luidt:

Werpt al uw bekommernis op Hem, want Hij zorgt voor u.

In dit tekstgedeelte worden we bepaald bij een liefelijke vermaning, waarbij we met de hulp des Heeren wens te letten op een drietal hoofdgedachten:

1. De noodzakelijkheid van deze vermaning;
2. De inhoud van deze vermaning;
3. De drangreden tot deze vermaning

De apostel Petrus was een man met een rijke levenservaring op de school der genade. De weg van de apostel was geen weg die met rozen bezaaid was. Menigmaal is hij in diepe wateren terecht gekomen, die hem zelfs dreigden te verzwelgen, maar anderzijds mocht hij toch ook gedurig weer roemen in zijn God, Die hem er telkens weer uit verlost. Door al die omstandigheden en door al de Goddelijke beschikkingen over hem is Petrus ook een geschikt voorwerp en werktuig geworden in de hand des Heeren, om voor de gelovigen, de schapen van Jezus' stal, tot een hand en een voet te zijn op de levensweg. Dat komt in de woorden van onze tekst wel tot uiting.

Petrus heeft de opzieners en de ouderlingen der gemeente gewezen op hun zware en verantwoordelijke arbeid die ze hebben te vervullen. Hij heeft hun ook gezegd wat het leven van de ware christen is. In het eerste hoofdstuk kunt u lezen welke mensen dat waren: *de vreemdelingen verstrooid in Pontus, Galatië, Cappadocië, Azië en Bithynië, de uitverkorenen naar de voorkennis van God de Vader, in de heiligmaking des Geestes, tot gehoorzaamheid en besprenging des bloeds van Jezus Christus.*

De apostel wist dat deze mensen zoveel moesten lijden, omdat ze door de genade Gods waren overgegaan tot het geloof in Christus Jezus. Maar hij wist ook dat juist door deze grote weldaad ze aan velerlei verzoeking zouden worden blootgesteld. Ja, veel beproevingen zouden hun deel worden.

Nu reeds hadden ze allerlei moeilijkheden en moesten ze allerlei smaad en hoon verdragen. De verdrukking is nu eenmaal verbonden aan de weldaad van het in Christus begrepen zijn. Zoals Christus Zelf verdrukking heeft gekend, maar dan in Borgtochtelijke zin, zo zullen de Zijnen de verdrukkingen niet kunnen ontgaan, opdat ze het beeld des Zoons van God gelijkvormig zullen worden. In het zesde vers van ons hoofdstuk houdt hij hun voor wat ze moeten doen, wanneer ze in de verdrukkingen en beproevingen terecht zullen komen. Hij zegt *dat ze zich vernederen en verootmoedigen moeten onder de krachtige hand Gods.* Want in de weg der verootmoediging ligt de weg naar de verhoging.

En dan geeft hij zo'n liefelijke vermaning in het woord van onze tekst:

'Werpt al uw bekommernis op Hem, want Hij zorgt voor u'.

Hier wordt gesproken van bekommernissen. Die zijn er o zo veel op het levenspad van de gelovige. Het is niet zo, dat de weg van een kind van God hier op aarde een weg is van enkel blijdschap, genot en vreugde. Integendeel, het is een weg van kruis en smaad, die al de Zijnen moeten ondergaan; de een in meerdere en de ander in mindere mate. Gods kinderen komen het aan de weet, dat bekommernissen het hart gaan vervullen.

Dat woord 'bekommernis' heeft twee betekenissen. Een gunstige en een ongunstige betekenis. Het woord in zijn gunstige betekenis beduidt oorspronkelijk zoveel als de goede zorg van een vader voor zijn kinderen, een heer voor zijn huisgenoten, een herder en leraar voor zijn gemeente.

Maar het woord kan ook een zeer ongunstige betekenis hebben. Dan is het iets van een angstige zorg, een bijzondere benauwdheid, die ons hart als het ware vaneen scheurt, waardoor de ziel heen en weer geslingerd wordt. Duizenden vragen komen dan in het hart op, maar het rustpunt wordt gezocht buiten God, terwijl het in Hem alleen te vinden is. Dan worden ze overheerst door de moeilijkheden en de bekommernissen, zodat ze zeggen: Hoe zal ik ooit uit deze zaak verlost worden en hoe zullen de omstandigheden nog ooit een gunstige wending nemen. Zie, deze betekenis heeft het woord hier in de tekst.

De meeste bekommernissen van Gods kinderen vloeien voort uit een ongelovig hart. Nu weten ze wel dat ongeloof een ongestalte is, die op grond van de Schrift nooit kan worden verdedigd. Gods kinderen voelen wel aan, wanneer ze zich in zulke ongestalten bevinden, waarmee ze de eer Gods tekort doen. Daardoor kunnen ze de rust en het vertrouwen in God niet meer vinden. Maar al zijn het dan ongestalten en al zijn die te veroordelen, evenwel zijn ze menigmaal het deel van 's Heeren kinderen hier op aarde.

Er zijn bekommernissen van tijdelijke aard, want zo lang een kind van God hier in de aardse bedeling is, heeft hij ook zijn aardse zorgen en noden. Hij heeft voedsel en drinken, kleding en beschutting nodig. Dat gaat allemaal goed zolang als een gelovige daar zoveel van heeft, dat hij gemakkelijk rond kan komen. Maar wat kan dat gauw veranderen. Daar wil ik u een Bijbels voorbeeld van geven.

Ik denk in de eerste plaats aan Job. Hij gold als de rijkste man van het gehele Oosten. Wie had eraan gedacht dat het in één dag volslagen omslaan zou? Niemand toch, en Job het allermintst. Maar nu gaat de Heere zijn vele bezittingen van hem wegnemen, zodat hij de ene dag de rijkste en de andere dag de armste van het Oosten was. Wie had dat kunnen denken? Het vuur spaarde nog wat, maar wat het vuur gespaard had, kwam de wind weg te nemen, zodat hij van alles beroofd werd. En dan niet alleen van zijn bezittingen, maar uiteindelijk ook van zijn kinderen!

Zie, daar hebt u zo iets, dat in het leven van een gelovige kan vóórkomen. Er zijn kinderen van God die in hun leven moeten ervaren dat het ene na het andere hun zomaar bij de handen wordt afgebroken, wat ze ook ondernemen. Ze slaven van de morgen tot aan de avond, maar niets, letterlijk niets gelukt.

Een ander heeft weer een openbaar of verborgen kruis.

Weer anderen van Gods kinderen moeten hun arbeid doen met een zwak lichaam of gekweld door ziekte. Allemaal bekommernissen!

Weet u wat ook een grote bekommernis is in het hart van Gods kinderen? Daar lijden ze veel meer onder dan iemand weet. Wat een bekommernis moeten Gods kinderen ervaren, als de vijandschap van de wereld hun deel is. De hoon, de last, de smaad, de

laster van de wereld!

Ik denk weer aan Job. Hij was toch een man, van wie God zo'n rijk getuigenis gegeven had aan zijn grootste tegenstander, de satan. Moet hij straks niet klagen, dat het liefste wat hij op aarde had, namelijk zijn eigen vrouw, een kruis voor hem geworden is? Dan moet hij uitroepen, *dat zelfs de adem van zijn huisvrouw hem vreemd geworden is.*

Zie, zo zijn er vele kruisen op te noemen. Ze zijn zo talrijk, dat ze niet alle bij name zijn te noemen.

Wanneer Gods kinderen onder zulke zware kruisen te tobben hebben, zitten ze menigmaal bij de pakken neer. En dan hebben we nu nog slechts stilgestaan bij de tijdelijke dingen, maar er zijn ook bekommernissen van geestelijke aard. Die beginnen als de Heere uit louter goedertierenheid en door het eenzijdig welbehagen u de blinde zielsogen gaat openen. Dan komt u aan de weet, dat u midden in de dood ligt.

Als God komt in Zijn nederbuigende goedheid, dan komt Hij wel met Zijn liefde, maar Hij brengt tegelijkertijd een weinig ontdekking mee aan uw eigen bestaan. U moet er maar rekening mee houden, dat als God komt, Hij de eeuwigheid meebrengt. Die zit u kort op de hielen; elk ogenblik kunt u gaan sterven. Dan vliegt de last van uw zonden in uw aangezicht en u hebt niets waar u op bogen kunt. Het één na het ander ontvalt u.

In het uur der levendmaking stort God kinderlijke vrees in het hart. Maar daar is nog zoveel slaafse vrees mee verbonden; en o, wat zijn die zielen benauwd wanneer ze horen prediken over de dood, over het oordeel, over de rampzaligheid. De Heere heeft hun wel verborgen ondersteuning geven, maar ze zinken weer zo spoedig terug in zichzelf. Dan zien ze op hun afmakingen en kan het voor hen niet.

Maar straks, wanneer de Heere hun vergunt Zijn goedheid te openbaren, zodat Hij ze laat zien hoe er nu voor radeloze, reddeloze mensen nog uitkomst is, dan wordt er een deur in het duistere dal van Achor ontsloten, waardoor ze vrijmoedigheid krijgen om te spreken. Dat is de eerste vrijmoedigheid, waarin ze door de verborgen ondersteuning vaak maar door praten. Maar als het werk wáár mag zijn, als u eens op Hem mag blikken, kunt u dan nog zwijgen? Dat gaat niet; dan moet u over Hem spreken en wat u van Hem zegt, is allemaal waar. U kunt er niet genoeg van spreken. Had u maar duizend tongen; dan zoudt u gaan zeggen: *God is goed voor een slecht mens, omdat Hij me heeft laten zien dat er voor slechten een mogelijkheid van zalig worden is.*

Maar wanneer u een weinig in de ruimte hebt mogen blikken, moet u toch gaan ervaren dat u nog niet in de ruimte staat. De twistingen des Geestes houden niet zo spoedig op. God trekt Zijn gunst in en een arme ziel komt aan de weet, dat hij niets kan vasthouden! Weet u waar de duivel hem dan op gaat wijzen?

'Mens, had nu altijd maar gezwegen, had nu maar nooit iets gezegd. Je hebt niet alleen gesproken dat je tegen God gezondigd hebt, maar je hebt ook getuigd dat er zulke rijke gedachten bij God geweest zijn, dat Hij een middel heeft uitgedacht waarin je behoudenis is, maar zeg nu eens wat je eigenlijk gezien hebt! Je hebt niets gezien! Waar is je schuld nu? Waar zijn je pakken van schuld gebleven?'

Zie, dan zijn er weer zoveel verbergingen, zoveel bekommernissen. Och, had ik maar niets gezegd. Maar weet u wat ze ondanks de intrekking van Gods genade niet kunnen nalaten?

Ze blijven stil roepen tot God. Toen het geloofsoog ontsloten werd, wat hebben ze toen hartelijk en lang en innig kunnen bidden. Maar nu wordt het een smekend bidden. De Heere heeft gezegd: *Ik zal ze voeren met gewezen en met smekingen zullen ze*

komen. Die bekommernissen blijven op hun levenspad.

Volk van God, u moet door vele verdrukkingen ingaan. Als het de Heere daarna behaagt om meerdere kennis te geven van de Zoon van Zijn eeuwig welbehagen, zodat het richterlijke wordt weggenomen en het Vaderlijke wordt ervaren door de gezegende ambtelijke bediening van Christus, dan hebben ze soms wéér een tijd dat ze in de schuld zijn, dood in de schuld. Dan liggen ze in de *liefdes*schuld. "Heere Jezus, U bent van de hemel gekomen, U bent daar uitgestoten om mij erin te kunnen zetten. U, Die de schoonste aller mensenkinderen was, bent geworden als Eén Die geen gedaante en heerlijkheid meer had om goddelozen gedaante en heerlijkheid te geven, niet in het oog van de mensen maar in het oog van God." Dan kunnen ze het niet klein krijgen.

U vraagt: De bekommernissen houden toch zeker wel op als Gods kinderen zich door de bediening van de duur verworven Geest het eigendom van de getrouwe Zaligmaker Jezus Christus mogen weten, zodat niets hen meer zal kunnen scheiden van de liefde Gods, die er is in Christus Jezus?

Dan komt er aan de bekommering toch wel een einde? Och, dan komt de grootste ellende, dan komt de grootste bekommernis! Ze gaan nu ervaren hoe ze blijven tobben met de inwendige verdorvenheden. Dat zijn die inklevende verdorvenheden, en die kunnen ze maar niet te boven komen. O, wat een gevecht! En... het schijnt soms alsof de zonden duizendmaal sterker zijn. Het ene is nog niet weg en het andere dient zich aan. Weet u wat ze ervaren? Mijn hart is een vuile bron van wanbedrijven. Ze staan ervan versteld, wie ze zijn en blijven. Dat wekt weer zulke bekommernis.

Wat is het daarom gepast van de apostel Petrus om te wijzen op de noodzaak de bekommernissen op de Heere te werpen. Dat had Petrus geleerd. Hij heeft zijn ups en downs wel gehad, hoor. Hij zat in de wolken of in de kolken. Hij was een onevenwichtig mens. Maar mag ik u eens een vraag stellen, volk van God? Bent u wel eens een keer evenwichtig?

Daar hoor ik ze zeggen: O, wat ben ik toch blij dat broeder Petrus in de Bijbel staat. Waar zou ik anders mee naar toe moeten met zo'n onevenwichtigheid in mijn karakter en in mijn aanleg; in mijn innerlijke verdorvenheid, in mijn uitschieters en mijn uitlopers. O volk van God, hoe verder u op de levensweg komt, hoe meer u gaat verknoeien. Opdat u zodoende maar meer en meer aan de voeten van Hem mag komen, Die het u zo gulhartig bij monde van de apostel toeroept: 'Werpt al uw bekommernissen op Hem!'

Kom, dan gaan we nu in de tweede plaats uw aandacht een ogenblik vragen voor:

2. De inhoud van deze vermaning

We hebben bij de bekommernissen zelf stil gestaan, maar nu de inhoud ervan. Werpt al uw bekommernissen op Hem! Als we daarover spreken, moeten we in de eerste plaats zeggen, dat dit een grote genade is. Is het geen genade, volk van God, dat u met uw bekommernissen bij God terecht kunt? Het zou rechtvaardig geweest zijn als u ze zelf moest blijven torsen, want de bekommernissen vinden hun oorsprong in de zonde. En nu mag u vernemen: Werpt al uw bekommernissen op Hem. Is het geen grote genade, dat God dit tegen zulke aangevochten zielen zegt? We hebben het aan onze goddeloze hoogmoed te wijten dat we in de bekommernissen terecht gekomen zijn. De Heere wil betonen, dat Hij een genadig en een barmhartig God is.

Hadden we niet het tegenovergestelde moeten verwachten en zeggen: 'De Heere hoeft Zich van mijn bekommernissen niets meer aan te trekken, want het is onze eigen schuld.' God wist wel dat Adam niet bleef zoals hij uit Zijn hand was voortgekomen. God wist wel dat Adam de zorg wilde overnemen en dat hij uiteindelijk daardoor in de

grootste kommer terecht kwam. De Heere wist wat van Zijn maaxsel was te wachten, gedachtig zijnde dat hij stof was; maar nu heeft Hij goedertieren gedachten gehad. Het was recht geweest, als Hij die niet had uitgedacht.

Bent u al eens in het wonder terecht gekomen, volk, dat u met uw bekommernissen voor eeuwig rampzalig had moeten zijn? Door uw bekommernissen bent u geen beklagenswaardig mens geworden, nee, u bent een afkeurenswaardig mens geworden. U bent geen dubbeltje meer voor de tijd en geen halfje voor de eeuwigheid waard! U loopt als een waardeloos schepsel op de aarde, want u hebt het beeld Gods zo smadelijk en dodelijk vijandig afgeworpen. De satan heeft u wijs gemaakt, dat u ongebonden zou zijn als u zich zou lostrekken van God.

Is het dan geen grote genade, dat de apostel Petrus mag zeggen, *al uw bekommernissen op Hem te werpen*. Want als het goed is, heeft de bediening van de Heilige Geest de Zijnen werkelijk onwaardig in zichzelf gemaakt. Daarom is het wonder zo onbevattelijk, dat Hij goedertieren gedachten heeft, waardoor u uw bekommernissen op Hem mag werpen. God betoont het niet alleen dat Hij goedertieren is, maar Hij bevéelt het zelfs om uw bekommernissen op Hem te werpen. De Heere weet wat van Zijn maaxsel is te wachten; Hij weet van Zijn kinderen af, want over hen gaat het hier in de tekst.

Houd er wel degelijk rekening mee, dat deze tekst niet in het algemeen geldt. Het is een belofte voor Zijn arme volk. U mag niet zeggen: O gelukkig, ik heb gehoord dat als ik moeilijkheden heb, ik die zomaar op de Heere mag wentelen; dan heb ik er verder niets aan te doen... Want het is een belofte voor Gods kinderen. Voor onbekeerden staan er wel bemoedigingen in Gods Woord, maar een bemoediging is geen belofte.

De Heere weet van Zijn kinderen af. Hij weet van hun onvrijmoedigheid. Daarom bevéelt Hij: *Werpt al uw bekommernissen op Hem*. Het is alsof Hij zomaar de handen van de gelovigen vastgrijpt, in wie de Werkmeester van het geloof, de Heilige Geest, begonnen is in de bekendmaking van hun ellende, in de ontsluiting van de mogelijkheid, in de openbaring van de verdienste van Christus. Hij neemt hen zo eens bij de hand. Hij zegt: 'Ben je nu zo bezwaard geworden, Mijn kind? Weet u nu met uw bekommernissen geen raad meer? Bent u zo onvrij moedig? Weet u hoe dat komt, Mijn kind? U kijkt teveel op uzelf! Want, Ik weet wel, zo wil de Heilige Geest eigenlijk zeggen, Ik weet wel waar het bij u vastzit. U zou heel anders willen gaan leven; u zou volmaakt willen gaan leven. U vindt echter niets anders dan ondeugd in u, maar nu wil Ik juist hebben dat u die bekommerning op Mij zult werpen. Hij zegt: Mijn moede kind, werp nu toch uw bekommernissen eens op Mij; Ik ken uw zwakheid. Ik weet ook, dat u zo bevreesd bent dat u zegt: God moet al maar méér op me gaan toornen. Nee, nee, weet u wat u doen moet? U moet het in Mijn hand geven; u moet het eens op Mij overdragen.'

Wat de Heere hier beveelt, is voor Zijn kinderen wel een zeer moeilijke zaak. De tekst zegt immers zo heel duidelijk: *Wérp al uw bekommernis op Hem*. Het Griekse woord dat hier gebruikt wordt, betekent eigenlijk wéntelen!

Wentelen is natuurlijk helemaal niet gemakkelijk. Een zeer zware last moet ergens voor of vandaan gewenteld worden. De vrouwen konden die grote, zware steen voor Christus' graf niet wegwentelen. Toen ze door de liefde gedrongen naar het graf toeliepen, werden ze indachtig aan de grote steen die ervoor lag. Maar kijk, die steen was afgewenteld! Hoe kon dat? Mensen konden het niet; het was een werk van de hemel; dat had een engel gedaan.

Maar nu is hier geen engelenwerk aan u verricht, volk. God verricht in de zielen van

Zijn gunstgenoten geen engelenwerk, maar borgwerk! Dat borgwerk is het nu juist, dat het zo moeilijk maakt. Weet u wat het zeggen wil, een Borg nodig te hebben? Dat wil zeggen dat ik bankroet ben! U en ik hebben liever geen borg nodig. Al zitten we tot boven ons hoofd in de schuld, dan proberen we door te werken, te slaven, te ploeteren, te draven. Dan proberen we met opoffering van onze rust op alle manieren te betalen. Maar dan wérpt u niet.

De kerk wil er wel eens wat uitwerpen, evenals de schepelingen in de geschiedenis van Jona; ze willen zoveel wegwerpen als ze zelf kunnen. Maar dan klinkt het hun toe: 'Nee, Mijn kind, u kunt niets wegwerpen, want u staat bij Mij in het krijt.' Weet u wat er gebeuren moet? Jona moet overboord!

Hoe komt het, dat ik zo lang maar mezelf kan blijven? Ik kan maar geen zondaar worden. Als ik moet gaan wentelen, moet de last me te zwaar gaan worden. Dan moet ik het zelf niet meer kunnen dragen. Dan moet ik er zo onder gebukt gaan, dat ik ga uitroepen: 'Ik ben bekommerd vanwege mijn zonden; ik ben bekommerd om gerechtigheid. Ik heb alles op alles gesteld, maar al mijn gerechtigheden zijn als ongerechtigheden voor God opgeklommen. Ze vliegen in mijn aangezicht; hoe kan het nu nog? Het kan niet meer, het kan niet meer!'

"Wel Mijn kind, zegt de Heere, kan het niet? Denk toch eens niet te klein over Mij. Kan het nu niet meer van uw kant? Dan zal Ik eens laten zien dat het van Mijn kant wél kan."

Kijk, zulke mensen mogen als een totaal verloren zondaar, als een waardeloze, een uitgewerkte, een ontcrachte terechtkomen. Dan moeten ze dat schip met vuile zonden maar meebrengen, anders niets!

Het is wel een grote moeilijkheid, maar het is toch ook mogelijk, hoor. Afwerpen! U moet eens denken aan een last die op uw schouders ligt. Als een last me te zwaar wordt, werp ik hem af. Dan ben ik hem kwijt. Waar die last valt, daar valt hij. Ik ben er vanaf! Maar dat kan in het geestelijke natuurlijk niet. U kunt uw lasten niet maar gaan afwerpen en zeggen: Waar ze vallen, daar vallen ze! Nee, wilt u van uw bekommernissen af komen, dan moet u ze op een Ander gaan werpen, Die uw lasten overneemt.

Als Gods kinderen dan helemaal niets meer kunnen en als dat dierbare geloof eens doorbreekt, dan roept de Heere hen in hun totale onmogelijkheid toe: *Laat nu eens los, dan zult gij losgelaten worden.* Dan krijgen ze zoveel kracht van God mee, dat ze kunnen. Als God wat zegt, komt er kracht in mee! Dan laten ze hun last los en die valt op de schouders van de Plaatsvervanger, de gezegende Borg en Middelaar Jezus Christus. Waar gaat Hij ermee naartoe?

Wel, Hij kruipt met uw last; Hij krimpt onder die last, onder die bekommernissen in één. Het is toch zo'n vermaak, arm geschud kind van God in ons midden, als u uw lasten eens op Hem mag werpen. Hij zegt: "Nu wil Ik uw lasten wel dragen, hoor. Weet u met uw zonden geen raad meer? Hebt u nu niemand meer die borg voor u kan zijn? Hier hebt u een Borg! Nu zal Ik Mijn Borgschap vrijwillig voor u gaan uitvoeren. Ik wil vanwege uw onnoemelijke schuld betalen, zodat de Vader er een streep kan doorhalen. En dat niet op grond van het neerwerpen van uw schuld op Mij, maar op grond van het eeuwige verbond. De Vader heeft Mij als eeuwige Lastdrager, als Plaatsvervanger aangesteld. Nu hebt u niets anders meer te doen dan al uw lasten op Mij te werpen."

Als de kerk eens een ogenblik mag terechtkomen in de schoonheid en beminnelijkheid, in de gepastheid, de algenoegzaamheid en de volkomenheid van de Borg en Middelaar! U kunt wel begrijpen, dat Petrus daar goed over heeft kunnen schrijven, want is er één geweest die een groter pak had als Petrus? Maar wat heeft hij

later onderwijs kunnen geven! Ik denk dat Petrus met de grootste van de zondaren kon omgaan. Hoe groter zondaar u in eigen waarneming worden mag, hoe meer u ervaren mag van de gezegende Borg en Middelaar. Dan mag u zoetheid ervaren in Zijn gang, zoals Hij gebogen ging onder de zware last der zonden.

O, dan zouden ze zichzelf dood gaan wenen; zulk een Schone, die het voor zulk een vuile overneemt.

Die mogelijkheid is er alleen maar in de geloofsvereniging met Christus. Anders is er geen mogelijkheid dat u het uwe wegwerpt. Maar in de geloofsvereniging met de Borg heeft de kerk alleen maar lust om Hem te verheerlijken. Dat is nu mijn leven; ik kan alleen maar leven uit Zijn gezegende Borgtocht, zowel in de staat van Zijn vernedering als van Zijn verhoging. Hij heeft mijn last weggedragen. Hij heeft op Golgotha Zijn ganse borgtocht aan de Vader getoond en gezegd: "Vader, wat een blijdschap; Ik dreigde onder te gaan, maar o eeuwige Vader, U hebt Mij aangesteld als Borg. O, Mijn lieve Vader, hier hebt u nu Mijn borgtocht, waarin U al de Uwen terugkrijgt, met al hun lasten, hun noden, hun zorgen. Daarvoor zal Ik garant staan. Vader ik heb ze uit Uw hand overgenomen, in de stilte der eeuwigheid, niet alleen wat hun zielszorgen maar ook wat hun lichamelijke zorgen betreft."

Kom geliefden, voordat we u bij onze derde gedachte gaan bepalen, willen we eerst met elkaar zingen uit Psalm 37, het 2e vers:

*Stel op den HEER in alles uw betrouwen;
Betracht uw plicht; bewoon het aardrijk; leer
Uw welvaart op Gods trouw volstandig bouwen;
Verlustig u met blijdschap in den HEER';
Dan zal Hij u in liefd' en gunst aanschouwen,
U schenken, wat uw hart van Hem begeert.*

3. De drangreden tot deze vermaning

De apostel Petrus geeft ook de drangreden op, want hij zegt in het laatste gedeelte van onze tekst: 'want Hij zorgt voor u'. Ik kan de tekst ook anders lezen, maar dan lees ik hem wel verkeerd. Ik zou hem zo kunnen lezen: Werp al uw bekommernissen op Hem, en dan zal Hij voor u zorgen. Maar dat staat er niet. Dan zou de afwenteling van uw zorgen en uw schulden nog een reden voor God kunnen zijn. Nee volk, wat u krijgt, krijgt u alleen maar uit Christus' gezegende borgtocht. Als de kerk daar terecht mag komen, hebben ze tongen tekort.

Zeg nu maar eens, volk van God, waarover u nu het liefste wilt horen preken? Over uw gestalten, uw ongestalten, uw bevinding? Over uw tranen, uw wederwaardigheden, uw bekommernissen? Of over de gezegende Borg? Dan kunnen wij wel opmaken waar uw leven ligt. De apostel zegt: Hij zorgt voor u, hoor. U kunt het gerust aan Hem toebetrouwen. U heeft uw vrijbrief gekregen, kinderen Gods in ons midden! Wat u ook overkomt in dit tranendal, Hij zorgt voor u! Hij kan nooit laten varen de werken Zijner handen. Hij heeft Zijn kinderen voor Zijn rekening genomen, voor de tijd en de eeuwigheid.

Dan mag u met de grootste zorgen bij Hem komen. Het goud en het zilver zijn van Hem, en het vee op duizend bergen. Zou u nu nog gebrek kunnen lijden, denkt u? Welke tijden kunnen we tegemoet gaan? Petrus waarschuwt in hoofdstuk 4: 'Houdt u niet vreemd over de hitte der verdrukking onder u, die u geschiedt tot verzoeking, alsof u iets vreemds overkwame'.

Volk van God, houd er toch terdege rekening mee, dat we de hitte der verdrukking

tegemoet gaan. We weten nog weinig van verdrukking af. Ik zeg niet dat we niets van druk afweten, maar we weten nog weinig van verdrukking af. We hebben het nog rustig, nog gemakkelijk in ons maatschappelijk bestaan. U mag nog komen onder de bediening van Gods Woord. Voelt u dan niet hoe dodelijk arm u bent, wanneer u altijd maar met de dingen van de wereld bezig bent? U bent met één van tweeën bezig, geliefde gemeente; het is één van de twee: u zit hier in de kerk met uzelf, of u zit hier met God. En u zit natuurlijk het meest met uzelf in de knoop, maar dat moet nu eens gaan veranderen. U moet eens het meest met God in de knoei gaan komen, want Hij zorgt voor u.

Als u bij Hem terecht komt, volk, hebt u dan ooit ervaren dat u maar een klein beetje geholpen bent? De dichter zingt: 'Hij redt mij keer op keer'. Hoort u dat?

Hij redt verloren mensen. Bij de aanvang verloren mensen en mensen die bij de voortgang in zichzelf verloren zijn. U blijft verloren gaan, tot u straks niet meer verloren kunt gaan. Maar nu zorgt Hij voor u in alles wat u overkomt; daar heeft de Borg in de eeuwigheid over onderhandeld. Hij heeft onderhandeld over de wijze van Zijn trekken, over de roeping, over de beproeving, over uw kruisen en over uw vijanden. Hij zorgt voor u!

En in de eeuwigheid? Ja, dan nog. Als straks uw ogen gaan breken en u in de hemel mag komen, dan zorgt Hij nog voor u. Is Zijn zorg dan nog nodig? Ja, voor het smaken van Zijn volle gemeenschap.

Wat denkt u er nu van? Kinderen in ons midden, jongens en meisjes, we mogen toch ook wel een enkel woordje tot jullie spreken? Hebben jullie het misschien gevoeld, hoe arm je bent als je onbekeerd over de wereld gaat? Waar moet je nu straks met je zorgen naar toe? Die zorgen komen er voor jullie ook. Hoe moet het nu met jullie? O kinderen en jonge mensen, er is nog een mogelijkheid van zalig worden. Op grond van wat? Op grond van het door Christus' ingedragen bloed.

Ik zou zeggen: Rammel toch aan de deuren Gods! Gooi je zomaar eens voor God neer en zeg: "O God, ik ben nog zo jong, ik wil nog wat genieten, maar o God, ik geniet in dingen die uiteindelijk niets anders zijn dan tot verzwaring van mijn oordeel. Ik kan er niet van afkomen en ik wil er niet van afkomen; ik wil de wereld vasthouden, ik wil het genot vasthouden. Maar Heere, U hebt bij de Uwen het genot in de wereld weggenomen, en U hebt ze iets in hun harten gegeven, waardoor er in hun tranen al meer blijdschap is dan de goddelozen in hun leven kunnen hebben."

Jonge mensen, je kunt er niets bij verliezen, want het ligt al verloren. Zou ik dan van de preekstoel af durven gaan en zeggen, dat er onder zulk een welmenend aanbod van genade - het is goddeloos waar dat verloochend wordt - geen mogelijkheid tot zalig worden is? Elke keer dat jullie onder de Woordbediening komen, roept God jullie toe van Zijntwege. Mochten jullie Zijn stem maar eens opmerken en mocht u allen horen wat de Geest tot de gemeente zegt.

Wat heeft Hij dan te zeggen? 'Wendt u naar Mij toe, wordt behouden alle gij einden der aarde; want Ik ben God en niemand meer.' Hoort u wat Hij zegt? Alle gij einden der aarde. Is dat beperkt of onbeperkt? Hoort u het, onherboren mensen, klein en groot, jong en oud? Hoor eens wat Hij zegt! Ik heb geen lust in de dood van de zondaar; daar heb Ik wel het recht toe, maar Ik heb er geen lust in; maar daarin heb Ik lust, dat ze zich bekeren en leven.

'Ja maar, dat gaat niet; ik kan me niet bekeren.'

Welaan, zeg dat maar tegen de Heere. Maar dan moet u het wel geprobeerd hebben. Ga het vandaag eens proberen om uzelf te bekeren en blijf eens proberen om u te bekeren. O, weet u wat ik u dan van harte gun? Dat u helemaal uitgeput raakt, dat u

zo'n zwaar pak krijgt dat u bezwijkt. Ik gun u, dat uw bekommernissen van dien aard worden dat u uitroept: Ik word onderdrukt, wees Gij mijn Borg! Wie om een Borg gaat schreeuwen dóór God, krijgt een Borg geschonken van God. Dan hebt u een eerlijke Borg, een rijke Borg, een zalige Borg, een schuldovernemende Borg, een schulduitdelgende Borg! Ja, dan krijgt u een Borg, Die met één offerande in eeuwigheid voldoet voor degenen die geheiligd worden. Dan helpt Hij u door alle moeiten heen. Moeiten ten aanzien van uw persoon en van uw huis; moeiten die zich aan zullen dienen in de wereld. Want de oordelen gaan lager hangen! De Heere mocht willen geven, dat de prediking nog gevolgen heeft. Ik zou het allemaal wel willen overdragen. Maar dat is ongenoegzaam. O, dat God het nu eens indragen mocht.

Arme en geschudde kinderen van God, die met pakken en met lasten lopen en die met zo'n groot kruis lopen te sjouwen. Ik las in een oudvader, die veel oefeningen en leidingen in zijn leven had gekregen. Hij had zijn hoop op de Borg gevestigd, want van Hem moet het komen. Maar hij had zoveel vertwijfelingen in zijn ziel gehad, dan over dit en dan over wat anders. Hij zei aan het einde van zijn leven: 'Heere, ik dank U, dat U het zo gedaan hebt. Maar Heere, mag ik mijn schuld maar bekennen, want tweederde van mijn bekommernissen waren allemaal van mezelf.'

Eén van Gods lieve kinderen, een knecht des Heeren, had te lijden onder zware hoofdpijn. Weken en weken liep hij met die hoofdpijn, en daar wilde hij natuurlijk vanaf, want daar heb je helemaal geen gemak van op de preekstoel. De Heere heeft dat gebed verhoord, zodat hij van de hoofdpijn afgeraakt is. Wat gebeurt er? Hij kon zo gemakkelijk, zo vrij en zo ruim gaan spreken. Maar weet u wat hij voelde?

Dat de teerheid in zijn ziel en de nabijheid des Heeren wegging. Hij voelde dat de bedieningen van de Geest ook weggingen. Weet u wat hij na drie weken zei?

'Heere, ik heb om iets gevraagd, zou ik het in mogen trekken? Zou U mijn hoofdpijn nog een keer terug willen geven als ik Uw gunst mag smaken?'

U moet er eens op letten, wat de Heere met Zijn kerk doet. Door vele verdrukkingen zullen zij ingaan. U blijft met de verdrukkingen niet buiten staan. De verdrukkingen zèlf blijven buiten staan. Straks mag u uit vele verdrukkingen ingaan. En weet u wat u er dan van zult gaan getuigen? Als u Hém zien zal - want in de eeuwigheid zullen de ogen eeuwig op de Borg staren - , dan zult u uitroepen gelijk de koningin van het Zuiderland: 'Zie, de helft was me niet aangezegd.' Amen.